

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ імені ІГОРЯ
СІКОРСЬКОГО»**

Я.І. ГЛУЩЕНКО

Кошторисне планування і фінансування бюджетних установ

Практикум

*для студентів спеціальності D 02 Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок*

Київ
КПІ ім. Ігоря Сікорського

2026

УДК 336.1:336.144

Кошторисне планування і фінансування бюджетних установ [Електронний ресурс]: практикум для студ. спеціальності D 02 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок, освітньої програми «Управління фінансами» / Я.І. Глущенко; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 517 КБ). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2026. – 70 с.

*Гриф надано Методичною радою КПІ ім. Ігоря Сікорського
(протокол №9 від 26.06.2026)
за поданням Вченої ради факультету менеджменту та маркетингу
(протокол №10 від 01.06.2026)*

Практикум включає перелік питань практичного заняття, завдання, виконання яких спрямовано на закріплення навичок здійснення розрахунків показників кошторисного планування, визначення обсягів бюджетного фінансування, планування доходів і видатків бюджетних установ та оцінювання структури й збалансованості їх фінансових ресурсів, контрольні питання та тести для перевірки отриманих знань, словник з основними термінами, список рекомендованих джерел.

Практикум призначено для студентів вищих навчальних закладів економічних спеціальностей, аспірантів, фахівців-практиків у сфері фінансів.

Електронне мережне навчальне видання

Кошторисне планування і фінансування бюджетних установ

Укладачі:

Я. І. Глущенко, к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки

Відповідальний редактор:

С. В. Войтко, д.е.н., професор, завідувач кафедри міжнародної економіки факультету менеджменту та маркетингу

Рецензенти:

Н.В. Антипенко, д.е.н., професор кафедри економічної кібернетики факультету менеджменту та маркетингу

© Я.І. Глущенко, 2026

© КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2026

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
ТЕМА 1. Засади кошторисного планування та фінансування бюджетних установ в Україні	7
Завдання.....	7
Контрольні питання до теми 1.....	9
Тести.....	10
ТЕМА 2. Фінансові ресурси бюджетних установ. Бюджетна класифікація та розпис доходів і видатків	13
Завдання.....	13
Контрольні питання до теми 2.....	16
Тести.....	17
ТЕМА 3. Методи фінансового планування. Основні показники та нормативи фінансового планування	19
Завдання.....	19
Контрольні питання до теми 3.....	22
Тести.....	23
ТЕМА 4. Кошторисне планування та організація фінансування бюджетних установ	25
Завдання	25
Контрольні питання до теми 4.....	30
Тести.....	31
ТЕМА 5. Касове виконання бюджету. Казначейське обслуговування бюджетних коштів	33
Завдання.....	33
Контрольні питання до теми 5.....	35
Тести.....	36
ТЕМА 6. Облік і звітність бюджетних установ	39
Завдання.....	39
Контрольні питання до теми 6.....	41
Тести.....	43
ТЕМА 7. Фінансовий контроль бюджетних установ.....	46

Завдання.....	46
Контрольні питання до теми 7.....	48
Тести.....	48
Приклад модульної контрольної роботи.....	51
Словник термінів.....	57
Питання для підготовки до підсумкового контролю.....	63
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	65

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Кошторисне планування і фінансування бюджетних установ» належить до циклу дисциплін нормативна (обов'язкова) професійної підготовки.

Дисципліна «Кошторисне планування і фінансування бюджетних установ» дає майбутньому фахівцю знання щодо організації бюджетного та кошторисного планування, бюджетної класифікації, механізмів фінансування та касового виконання бюджету, обліку виконання бюджетів, порядку складання і подання звітності бюджетних установ, а також сутності, видів та методів державного фінансового контролю. Вивчення дисципліни «Кошторисне планування і фінансування бюджетних установ» спрямоване на формування у студентів здатності ідентифікувати стадії бюджетного процесу та види кошторисів бюджетних установ, характеризувати порядок бюджетного фінансування та обліку виконання бюджетів. Вивчення дисципліни «Кошторисне планування і фінансування бюджетних установ» спрямоване на формування фахівця, здатного орієнтуватися в нормативно-правовому забезпеченні бюджетного процесу та застосовувати набуті знання для розв'язання типових завдань кошторисного планування і фінансування бюджетних установ.

Метою дисципліни є формування системи знань щодо кошторисного планування та фінансування бюджетних установ, обліку, звітності та фінансового контролю діяльності бюджетних установ.

Предметом дисципліни є сукупність теоретичних і практичних питань щодо кошторисного планування,

фінансування, обліку та контролю виконання бюджету бюджетними установами.

Навчальний посібник містить: завдання, контрольні питання та тести для перевірки засвоєння знань, словник, список літературних джерел. Це дозволяє здобувачам вищої освіти закріпити знання отриманні на лекції та відпрацювати навички розрахунків.

Запропонована структура навчального посібника дозволяє забезпечити послідовне та системне засвоєння навчального матеріалу. Опрацювання питань до практичних занять дозволяє поглибити знання, отримані на лекціях; виконання практичних завдань дозволяє розвинути вміння та навички застосовувати теоретичні положення у конкретних розрахункових і аналітичних ситуаціях; контрольні питання та тести дозволяють перевірити рівень засвоєння матеріалу та підготуватися до підсумкового контролю.

ТЕМА 1. Засади кошторисного планування та фінансування бюджетних установ в Україні

- 1.1. *Бюджетні установи та особливості їх діяльності*
- 1.2. *Види та класифікація бюджетних установ*
- 1.3. *Принципи бюджетного фінансування*
- 1.4. *Форми бюджетного фінансування. Методи бюджетного фінансування*

Завдання 1.1. Розподілити наведені організації на бюджетні установи та суб'єкти, які не є бюджетними установами:

Міністерство фінансів України;

державний університет, що утримується за рахунок коштів державного бюджету;

комунальний заклад загальної середньої освіти, засновником якого є територіальна громада;

державне підприємство «Укрпошта»;

акціонерне товариство «Укрзалізниця»;

комунальне некомерційне підприємство «Міська лікарня»;

приватний університет;

виконавчий комітет міської ради;

державний музей, який є розпорядником бюджетних коштів;

товариство з обмеженою відповідальністю, що надає послуги з теплопостачання;

державна наукова установа, що фінансується з державного бюджету;

комунальний заклад культури - міський палац культури.

Зазначити джерело фінансування.

Завдання 1.2. Визначити класифікацію наведених нижче установ за ознаками таблиці 1.1:

Міністерство освіти і науки України;

державний університет;

державна лікарня;

комунальний заклад загальної середньої освіти;

обласний центр соціальних служб;

міська бібліотека;

державний музей;

виконавчий орган міської ради;

державна науково-дослідна установа;

Таблиця 1.1 – ознаки класифікації

Класифікаційна ознака	Що необхідно визначити
За рівнем управління	державний / регіональний / місцевий рівень
За джерелом бюджетного фінансування	державний / місцевий бюджет
За функціональною сферою	освіта / охорона здоров'я / культура / соціальний захист / державне управління / наука тощо
За характером виконуваних функцій	управлінські, соціальні, культурні, наукові тощо
За статусом розпорядника бюджетних коштів	головний / нижчого рівня — якщо відповідна інформація передбачена умовами ситуації

Завдання 1.3. Встановити відповідний принцип та оцінити ситуацію з точки зору його дотримання.

Ситуація 1

Комунальний заклад освіти отримав бюджетні асигнування на оплату енергоносіїв. Керівник установи вирішив спрямувати частину цих коштів на придбання меблів, оскільки потреба в меблях є нагальною.

Ситуація 2

Державна установа отримала бюджетні асигнування на поточний рік. У грудні керівник установи запропонував витратити невикористаний залишок коштів на придбання товарів, які фактично не потрібні установі, щоб «не втратити фінансування наступного року».

Ситуація 3

Дві бюджетні установи однієї сфери мають різні обсяги видатків через відмінності в чисельності працівників, кількості осіб, яких вони обслуговують, площі приміщень та обсягах комунальних послуг.

Ситуація 4

Бюджетна установа здійснила видатки, передбачені кошторисом, але фактична потреба в окремих товарах виявилася меншою, ніж планувалося.

Ситуація 5

Розпорядник бюджетних коштів отримав фінансування на виконання визначеної бюджетної програми та використав кошти

відповідно до затверджених бюджетних призначень.

Завдання 1.4.

Міська територіальна громада планує у наступному бюджетному періоді реалізувати заходи, спрямовані на підвищення енергоефективності будівель комунальних закладів освіти. За даними управління освіти, у громаді функціонує 12 закладів загальної середньої освіти. Частина будівель має значні тепловтрати, що призводить до високих витрат місцевого бюджету на оплату енергоносіїв.

За попереднім аналізом визначено, що для вирішення проблеми необхідно провести енергетичне обстеження будівель, здійснити термомодернізацію найбільш проблемних об'єктів та встановити обладнання для регулювання споживання теплової енергії. Орієнтовна потреба у фінансових ресурсах становить 15 млн грн.

Міська рада розглядає питання включення відповідних видатків до місцевого бюджету. При цьому пропонується визначити установу, відповідальну за реалізацію заходів, встановити обсяг необхідного фінансування та показники, за якими наприкінці бюджетного періоду можна буде оцінити результати використання коштів.

За наведеними умова необхідно:

- сформулювати бюджетну програму, визначивши її назву та основну мету;
- визначити основні завдання бюджетної програми;
- запропонувати результативні показники для оцінювання виконання програми;
- обґрунтувати необхідний обсяг фінансового забезпечення програми та визначити основні напрями використання передбачених коштів
- якщо наприкінці бюджетного року на реалізацію програми фактично буде використано 14,2 млн грн, термомодернізацію проведено у 7 закладах, а витрати місцевого бюджету на енергоносії цих закладів зменшаться на 12 %, як ви оціните виконання програми.

Контрольні питання до теми 1

1. Як Бюджетний кодекс України визначає поняття «бюджетна установа» та які основні ознаки бюджетної установи?
2. Які сфери суспільного життя охоплюють бюджетні установи?
3. Які органи, установи і заклади належать до бюджетних установ?

4. Чи можуть бюджетні установи здійснювати додаткову (господарську) діяльність?
5. У чому полягає специфіка послуг, що надаються бюджетними установами?
6. Хто приймає рішення про створення бюджетної установи та якими умовами визначається правомірність такого рішення?
7. За якими основними класифікаційними ознаками можуть розподілятися бюджетні установи відповідно до діючого законодавства?
8. Хто такі головні розпорядники бюджетних коштів і розпорядники бюджетних коштів відповідно до Бюджетного кодексу України?
9. У чому полягає відмінність між головним розпорядником бюджетних коштів та розпорядником бюджетних коштів нижчого рівня?
10. Які основні принципи бюджетного фінансування визначають порядок та умови використання бюджетних коштів?
11. Що таке кошторисне фінансування та яке значення має кошторис у фінансовому забезпеченні діяльності бюджетної установи?
12. У чому полягає сутність програмно-цільового методу та чим він відрізняється від простого фінансування бюджетних видатків?

ТЕСТИ

1. Якою є основна ознака бюджетної установи відповідно до Бюджетного кодексу України?
 - А) Утримання за рахунок відповідного державного або місцевого бюджету
 - В) Здійснення діяльності з метою отримання прибутку
 - С) Фінансування виключно за рахунок власних надходжень
2. Яке з наведених тверджень характеризує додаткову (господарську) діяльність бюджетних установ?

- А) Бюджетним установам заборонено здійснювати будь-яку господарську діяльність
- В) Надходження від неї можуть належати до власних надходжень бюджетної установи
- С) Усі отримані від неї кошти автоматично стають доходами загального фонду бюджету

3. За якою ознакою бюджетні установи поділяють на установи державного та місцевого рівнів?

- А) За видом основних засобів
- В) За рівнем бюджету, за рахунок якого здійснюється їх діяльність
- С) За кількістю працівників

4. Хто відповідно до Бюджетного кодексу України є головним розпорядником бюджетних коштів?

- А) Бюджетна установа в особі її керівника, яка отримує повноваження шляхом встановлення бюджетних призначень
- В) Бюджетна установа в особі її керівника, уповноважена лише на отримання бюджетних асигнувань та здійснення видатків бюджету
- С) Юридична або фізична особа, яка отримує бюджетні кошти для виконання бюджетної програми

5. Яке з наведених положень відповідає принципу цільового характеру бюджетного фінансування?

- А) Бюджетні кошти можуть використовуватися на будь-які потреби установи
- В) Бюджетні кошти використовуються лише на цілі, визначені бюджетними призначеннями та асигнуваннями
- С) Бюджетна установа самостійно визначає напрям використання всіх отриманих коштів

6. Що передбачає принцип ефективності та результативності бюджетного фінансування?

- А) Досягнення максимального результату за визначеного обсягу ресурсів або запланованого результату з мінімальним обсягом бюджетних коштів
- В) Обов'язкове повне використання всіх виділених коштів незалежно від результату
- С) Збільшення обсягу бюджетних видатків у кожному наступному бюджетному періоді

7. У чому полягає сутність кошторисного фінансування бюджетної установи?

- А) Фінансове забезпечення діяльності бюджетної установи на основі кошторису відповідно до визначених у ньому надходжень та бюджетних асигнувань
- В) Надання бюджетній установі коштів на умовах повернення, платності та строковості
- С) Передача бюджетних коштів іншому бюджету або отримувачу на безоплатній і безповоротній основі

8. Що відповідно до Бюджетного кодексу України означає кредитування бюджету?

- А) Безповоротне передання бюджетних коштів бюджетній установі
- В) Операції з надання коштів з бюджету на умовах повернення, платності та строковості
- С) Передання коштів між місцевими бюджетами без будь-яких умов

9. Що є характерною ознакою трансфертного фінансування?

- А) Передача бюджетних коштів на безоплатній і безповоротній основі
- В) Обов'язкове повернення отриманих коштів із процентами
- С) Використання коштів виключно для придбання основних засобів

10. Що таке програмно-цільовий метод відповідно до Бюджетного кодексу України?

- А) Метод управління бюджетними коштами для досягнення конкретних результатів із застосуванням оцінки ефективності їх використання
- В) Метод визначення виключно обсягів заробітної плати працівників бюджетних установ
- С) Метод розподілу коштів лише між місцевими бюджетами

ТЕМА 2. Фінансові ресурси бюджетних установ. Бюджетна класифікація та розпис доходів і видатків

2.1. Сутність фінансових ресурсів бюджетних установ та принципи їх формування. Види фінансових ресурсів бюджетних установ

2.2. Доходи бюджетних установ. Бюджетні асигнування

2.3. Видатки бюджетних установ, їх класифікація

Завдання 2.1. Бюджетна установа (за вибором: заклад загальної середньої освіти, заклад охорони здоров'я або територіальний центр соціального обслуговування) отримує фінансові ресурси з кількох джерел: бюджетні асигнування загального фонду, кошти спеціального фонду від надання платних послуг, гранти міжнародної технічної допомоги, благодійні внески.

У вигляді таблиці систематизувати інформацію по бюджетній установі за характеристиками:

вид фінансових ресурсів;

правова норма, яка регулює це джерело (знайдіть і вкажіть конкретну статтю Бюджетного кодексу України або іншого профільного закону, що встановлює правовий режим цього джерела);

фонд бюджету (загальний/спеціальний);

характер надходження (регулярне/нерегулярне, прогнозоване/непрогнозоване).

Завдання 2.2. Бюджетна установа (комунальний заклад загальної середньої освіти) має за звітний рік такі фінансові ресурси (умовні дані):

бюджетне асигнування на оплату праці та нарахування - 4 850 000 грн;

бюджетне асигнування на оплату комунальних послуг та енергоносіїв - 620 000 грн;

бюджетне асигнування на придбання підручників - 180 000 грн;

плата за платні освітні послуги (гуртки) - 210 000 грн;

плата за оренду спортивної зали в позаурочний час - 45 000 грн;

благодійний внесок від батьківського комітету на ремонт класу - 60 000 грн;

грант міжнародної організації на проєкт з інклюзивної освіти - 150 000 грн;

кошти від реалізації списаних меблів - 8 000 грн.

Скласти таблицю, у якій кожне джерело класифікувати за:
фондом бюджету (загальний/спеціальний),
регулярністю надходження (регулярне/нерегулярне),
умовами залучення (поворотне/безповоротне).

Розрахуйте загальну суму фінансових ресурсів установи, суму та частку (%) коштів спеціального фонду в загальній структурі. На основі розрахунків визначити наскільки установа фінансово залежна від бюджетних асигнувань, і який ризик для установи створює той факт, що 210 000 грн доходу від платних послуг є регулярним, але юридично не гарантованим джерелом (на відміну від бюджетного асигнування).

Завдання 2.3. Розпоряднику бюджетних коштів (закладу охорони здоров'я) на рік доведено бюджетне асигнування загального фонду за двома КЕКВ:

Оплата праці та нарахування на оплату праці - 3 600 000 грн (річне асигнування), помісячно доводиться рівними частками по 300 000 грн;

Медикаменти та перев'язувальні матеріали - 960 000 грн (річне асигнування), доводиться нерівномірно: I квартал - 300 000 грн, II квартал - 180 000 грн, III квартал - 240 000 грн, IV квартал - 240 000 грн.

Станом на кінець першого півріччя:

за КЕКВ Оплата праці: взято бюджетних зобов'язань (нараховано зарплату за I–VI місяці) на суму 1 750 000 грн, здійснено платежів - 1 690 000 грн (виплата за червень здійснюється в липні, тому 60 000 грн нарахованої суми на звітну дату не виплачено);

за КЕКВ Медикаменти: взято бюджетних зобов'язань (укладено договори на постачання) на суму 510 000 грн, здійснено платежів - 480 000 грн (частина медикаментів отримана за передоплатою, оплата за останню поставку - 30 000 грн - здійснюється після приймання товару, яке відбулось наприкінці червня).

Необхідно:

Розрахувати по кожному КЕКВ: суму доведеного асигнування за півріччя (з урахуванням розподілу за кварталами/місяцями), відсоток використання асигнування у вигляді зобов'язань та відсоток використання у вигляді фактичних платежів.

Порівняти результати за двома КЕКВ, визначити: чому розрив між сумою зобов'язань.

Визначити за яким із двох КЕКВ бюджетна дисципліна виконання (розрив між асигнуванням, зобов'язанням і платежем) є більш стабільною і передбачуваною.

Завдання 2.4. Заклад вищої освіти отримує такі види власних надходжень (умовні дані за рік):

плата за навчання студентів контрактної форми - 8 200 000 грн;
 плата за проведення тренінгів та курсів підвищення кваліфікації для сторонніх організацій - 340 000 грн;
 плата за оренду актових зал для проведення заходів сторонніми організаціями - 95 000 грн;
 кошти від реалізації списаного лабораторного обладнання - 22 000 грн;
 грант на проведення наукової конференції - 110 000 грн;
 благодійний внесок випускника на стипендіальний фонд - 200 000 грн;
 відсотки від розміщення тимчасово вільних коштів спецфонду на депозиті - 35 000 грн.

Розподілити кожне надходження за відповідною підгрупою власних надходжень (ст. 13 Бюджетний Кодекс України).

Завдання 2.5. Бюджетна установа (територіальний центр соціального обслуговування) за звітний період отримала такі надходження:

оплата за соціальні послуги від отримувачів згідно з установленими тарифами - 95 000 грн;
 трансферт з місцевого бюджету на закупівлю технічних засобів реабілітації для конкретних отримувачів послуг - 130 000 грн;
 благодійний внесок від приватного підприємства на облаштування кімнати відпочинку - 40 000 грн;
 дохід від здачі в оренду частини приміщення - 25 000 грн;
 грант на реалізацію проєкту підтримки одиноких літніх людей - 180 000 грн.

Розподілити кожне надходження на дохід від обмінної чи необмінної операції відповідно до НП(С)БОДС 124. Розрахувати суму та частку (%) обмінних і необмінних доходів у загальній структурі надходжень.

Завдання 2.6. Бюджетна установа (лікарня) за рік здійснила такі видатки:

оплата праці та нарахування - 12 400 тис. грн.;
 медикаменти та перев'язувальні матеріали - 2 100 тис. грн.;
 продукти харчування – 850 тис. грн.;
 оплата комунальних послуг та енергоносіїв - 1 600 тис. грн.;
 поточний ремонт обладнання – 320 тис. грн.;
 придбання нового діагностичного апарата (строк використання 7 років) - 3 500 тис. грн.;
 капітальний ремонт покрівлі – 900 тис. грн.;

послуги зв'язку та транспортні послуги – 180 тис.грн.

Визначити по кожному виду видатків належить він до поточних, чи капітальних. Розрахувати: загальну суму видатків, суму та частку (%) поточних і капітальних видатків окремо; частку оплати праці в загальній структурі видатків.

Контрольні питання до теми 2

1. Що розуміють під фінансовими ресурсами бюджетної установи?
2. У чому проявляється специфіка фінансових ресурсів бюджетних установ?
3. На яких принципах базується формування фінансових ресурсів бюджетних установ?
4. Які ознаки використовуються для виокремлення видів фінансових ресурсів бюджетних установ?
5. Що означає бюджетне асигнування?
6. Які види надходжень належать до першої групи власних надходжень бюджетних установ?
7. Як відповідно до НП(С)БОДС класифікуються доходи суб'єктів державного сектору за характером операцій?
8. Що розуміють під видатками бюджету відповідно до Бюджетного кодексу України?
9. За якими основними класифікаційними ознаками групуються видатки бюджетних установ відповідно до діючого законодавства України?
10. У чому полягає відмінність між поточними та капітальними видатками бюджетних установ?

ТЕСТИ

1. Що передбачає принцип повноти формування фінансових ресурсів бюджетної установи?

- А) Формування фінансових ресурсів лише за рахунок коштів державного бюджету
- В) Формування фінансових ресурсів в обсязі, достатньому для покриття витрат на виконання покладених на установу повноважень, функцій, завдань і програм
- С) Формування фінансових ресурсів виключно відповідно до обсягу власних надходжень установи.

2. Які надходження відповідно до бюджетного законодавства належать до власних надходжень бюджетних установ?

- А) Кошти, отримані бюджетними установами виключно з державного бюджету
- Б) Кошти, отримані бюджетними установами як плата за послуги, а також благодійні внески, гранти, дарунки та інші власні надходження, визначені законодавством
- В) Будь-які кошти, отримані бюджетною установою незалежно від джерела та умов їх використання

3. За якою ознакою фінансові ресурси бюджетних установ поділяють на ресурси, що спрямовуються на поточні видатки, та ресурси, що використовуються для капітальних видатків?

- А) За напрямками використання
- В) За рівнем бюджету, з якого надходять кошти
- С) За регулярністю надходження

4. Що відповідно до Бюджетного кодексу України є бюджетним асигнуванням?

- А) Обсяг доходів, отриманих бюджетною установою від надання платних послуг
- В) Повноваження розпорядника бюджетних коштів на взяття бюджетного зобов'язання та здійснення платежів, яке має кількісні, часові та цільові обмеження
- С) Кошти спеціального фонду, отримані бюджетною установою від благодійних внесків і грантів

5. За характером операцій доходи суб'єктів державного сектору відповідно до НП(С)БОДС 124 «Доходи» поділяються на:

- А) Доходи загального та спеціального фондів
- В) Бюджетні та власні доходи

С) Доходи від обмінних операцій та доходи від необмінних операцій

6. Яка особливість відрізняє доходи бюджетних установ від доходів суб'єктів підприємницької діяльності?

А) Доходи бюджетних установ формуються виключно за рахунок платних послуг

В) Основною метою формування доходів бюджетної установи є отримання та розподіл прибутку

С) Доходи бюджетних установ формуються для забезпечення виконання визначених функцій і завдань, а їх джерела та напрями використання регулюються бюджетним законодавством

7. З якою метою використовується бюджетна класифікація?

А) Визначення виключно джерел формування доходів бюджетних установ

В) Систематизоване групування доходів, видатків, кредитування, фінансування бюджету та боргу відповідно до законодавства України та міжнародних стандартів

С) Визначення лише напрямів використання коштів спеціального фонду бюджету

8. За якою ознакою видатки бюджету поділяються на поточні та капітальні?

А) За функціональною класифікацією

В) За програмною класифікацією

С) За економічною класифікацією

9. Що характеризує функціональна класифікація видатків бюджету

А) Економічний зміст операцій, за якими здійснюються видатки бюджету

В) Розподіл бюджетних видатків залежно від функцій держави та місцевого самоврядування, для виконання яких спрямовуються бюджетні кошти

С) Розподіл видатків між окремими розпорядниками бюджетних коштів

10. Яка умова є обов'язковою для взяття бюджетних зобов'язань і здійснення платежів розпорядником бюджетних коштів відповідно до статті 48 Бюджетного кодексу України?

А) Наявність у розпорядника фактичних залишків коштів на рахунку незалежно від установлених бюджетних асигнувань

- В) Здійснення операцій у межах відповідних бюджетних асигнувань, встановлених кошторисами, планами асигнувань та іншими документами, передбаченими бюджетним законодавством
- С) Наявність у розпорядника власних надходжень у сумі, достатній для покриття відповідного платежу

Тема 3. Методи фінансового планування. Основні показники та нормативи фінансового планування

3.1. Фінансове планування бюджетних установ: завдання, методи

3.2. Система показників, що визначають обсяг бюджетних асигнувань

3.3. Норми і нормативи витрат

Завдання 3.1. Розрахувати потребу у фінансових ресурсах за нормативним методом закладу дошкільної освіти.

Заклад дошкільної освіти має 8 груп, у кожній з яких перебуває в середньому 20 дітей. Для організації харчування встановлено норми витрат продуктів харчування на одну дитину на день:

Вид продукту	Норма на 1 дитину на день	Ціна 1 кг, грн
М'ясо	80 г	180
Риба	50 г	150
Крупи	60 г	45
Овочі	250 г	35
Фрукти	150 г	50

Заклад працює 22 навчальні дні на місяць.

Необхідно:

- розрахувати місячну потребу в кожному виді продуктів у натуральному вираженні;
- визначити місячну потребу у фінансових ресурсах для придбання кожного виду продуктів;
- визначити загальну суму видатків на харчування дітей за місяць;
- визначити середні витрати на харчування однієї дитини на один день.

Завдання 3.2. Розрахувати потребу університету у фінансових ресурсах на оплату електроенергії за розрахунково-аналітичним методом.

Університет планує видатки на оплату електроенергії на наступний рік. У поточному році площа приміщень, що використовуються для освітнього процесу, становила 12 000 м², а фактичне споживання електроенергії - 480 000 кВт·год. Середній фактичний тариф у поточному році становив 5,40 грн за 1 кВт·год.

У наступному році передбачається:

збільшення площі приміщень порівняно з 2026 роком на 8 %;

збереження фактичного рівня споживання електроенергії на 1 м², що склався у поточному році;

підвищення тарифу на електроенергію порівняно з поточним роком на 12 %.

Необхідно:

- визначити фактичний обсяг споживання електроенергії в розрахунку на 1 м² площі у поточному році;
- розрахувати площу приміщень, яку планується використовувати у наступному 2027 році;
- визначити прогностичний обсяг споживання електроенергії у наступному році;
- розрахувати плановий обсяг видатків на оплату електроенергії у наступному році.

Завдання 3.3. Бюджетна установа планує фінансування діяльності на наступний бюджетний період. Очікувані джерела фінансового забезпечення становлять:

бюджетні асигнування - 8 460 тис. грн;

власні надходження - 740 тис. грн;

інші джерела фінансування - 300 тис. грн.

Заплановані видатки становлять:

оплата праці - 5 200 тис. грн;

нарахування на оплату праці - ? тис. грн;

придбання матеріалів і обладнання - 920 тис. грн;

оплата енергоносіїв - 780 тис. грн;

оплата послуг підрядних організацій - 610 тис. грн;

інші поточні видатки - 520 тис. грн;

капітальні видатки - 320 тис. грн.

Необхідно:

- визначити загальний обсяг запланованих джерел фінансування;
- визначити загальний обсяг запланованих видатків;

- встановити, чи забезпечується баланс між запланованими надходженнями та видатками;
- визначити суму профіциту або дефіциту фінансових ресурсів;
- у разі дефіциту запропонувати варіант коригування планових видатків для забезпечення їх відповідності наявним джерелам фінансування.

Завдання 3.4. Виконати планування видатків закладу вищої освіти. Університет здійснює підготовку здобувачів освіти за трьома спеціальностями.

Спеціальність	Кількість студентів	Кількість академічних груп	Середнє навчальне навантаження на 1 групу, год.
Економіка	240	10	720
Міжнародні економічні відносини	180	8	750
Фінанси	120	6	780

Для планування потреби у науково-педагогічних працівниках використовується норматив 450 годин навчального навантаження на одну ставку.

Середня річна вартість оплати праці одного працівника за одну ставку становить 216 000 грн.

Необхідно:

- визначити загальну кількість здобувачів освіти та загальну кількість академічних груп;
 - розрахувати загальний обсяг навчального навантаження;
 - визначити розрахункову потребу в науково-педагогічних працівниках у ставках;
 - розрахувати планову потребу у фінансових ресурсах на оплату праці відповідно до розрахованої потреби у ставках;
- зазначити, які з наведених показників є основними, а які - похідними.

Завдання 3.5. Провести порівняння показників бюджетної установи за два роки на основі даних звітності (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/2331?utm_source=).

Необхідно:

- обрати з форм звітності показники, які характеризують доходи, видатки бюджетної установи;
- порівняти відібрані показники за два роки та визначити абсолютні й відносні зміни (абсолютне відхилення тем змін);

- визначити показники, за якими відбулися найбільші зміни;
- визначити, які результати порівняльного аналізу можуть бути використані під час обґрунтування планових показників фінансового планування.

Контрольні питання до теми 3

1. У чому полягають особливості фінансового планування бюджетних установ?
2. Які основні завдання виконує фінансове планування бюджетних установ?
3. Які функції притаманні фінансовому плануванню бюджетних установ?
4. У чому полягає сутність нормативного, розрахунково-аналітичного, балансового методів і методу коефіцієнтів фінансового планування бюджетних установ?
5. Що являє собою мережа розпорядників та одержувачів бюджетних коштів?
6. Які ознаки характеризують мережу розпорядників та одержувачів бюджетних коштів?
7. Які загальні та галузеві показники характеризують діяльність розпорядника або одержувача бюджетних коштів?
8. У чому полягає сутність нормування бюджетних установ?
9. У чому полягає відмінність між індивідуальними, комбінованими та укрупненими фінансовими нормами залежно від способу їх побудови?
10. Які види норм видатків розрізняють залежно від способу їх встановлення та чим вони відрізняються?

ТЕСТИ

1. Що зумовляє особливості фінансового планування бюджетних установ?

- A) Орієнтація діяльності установи на отримання прибутку та максимізацію власних доходів
- B) Самостійне визначення установою обсягів і напрямів фінансування залежно від ринкового попиту
- C) Діяльність у сфері надання суспільних послуг та використання бюджетних коштів

2. Яка функція фінансового планування полягає у визначенні обсягів необхідних фінансових ресурсів на основі аналізу потреб установи, фактичних показників попередніх періодів, норм і нормативів?

- A) Розподільча
- B) Координаційна
- C) Розрахунково-аналітична

3. Яка функція фінансового планування забезпечує узгодження потреб бюджетної установи у фінансових ресурсах із можливостями їх фінансування та взаємозв'язок між плановими документами?

- A) Контрольна
- B) Координаційна
- C) Розподільча

4. Для чого застосовується метод порівняння у фінансовому плануванні бюджетної установи?

- A) Для визначення планових показників шляхом коригування показників попереднього періоду за допомогою коефіцієнтів
- B) Для зіставлення планових і фактичних показників, показників різних періодів та споріднених бюджетних установ
- C) Для узгодження потреби у фінансових ресурсах із джерелами їх формування

5. Яке твердження вірно характеризує мережу розпорядників та одержувачів бюджетних коштів?

- A) Вона охоплює бюджетні установи та всіх постачальників товарів і послуг, з якими вони укладають договори
- B) Вона відображає склад розпорядників та одержувачів бюджетних коштів, їх підпорядкованість і взаємозв'язки у системі головного розпорядника

С) Вона включає виключно головного розпорядника та підпорядковані йому бюджетні установи, незалежно від статусу одержувачів коштів

6. Хто з наведених суб'єктів не включається до мережі розпорядників та одержувачів бюджетних коштів?

А) Розпорядник бюджетних коштів, включений до Єдиного реєстру розпорядників та одержувачів бюджетних коштів

В) Одержувач бюджетних коштів, включений до Єдиного реєстру розпорядників та одержувачів бюджетних коштів

С) Постачальник товарів або послуг, який виконує договір для бюджетної установи

7. Чим відрізняються загальні показники від галузевих показників діяльності бюджетної установи?

А) Загальні показники характеризують лише фінансові результати установи, а галузеві - обсяги її фінансування

В) Загальні показники характеризують умови функціонування установи незалежно від галузевої специфіки, а галузеві відображають особливості її діяльності

С) Загальні показники визначаються законодавством, а галузеві встановлюються виключно самою бюджетною установою

8. Який із наведених показників є галузевим показником для закладу вищої освіти?

А) Площа приміщень, що використовується закладом

В) Площа території закладу

С) Кількість здобувачів освіти з урахуванням рівня, спеціальності та форми навчання

9. Який із наведених показників для закладу вищої освіти є похідним, тобто формується з урахуванням основного показника та організації освітнього процесу?

А) Кількість здобувачів освіти

В) Кількість академічних груп

С) Функціональне призначення закладу

10. Яке основне призначення нормування у фінансовому плануванні бюджетної установи?

А) Визначення фактичного обсягу видатків за результатами виконання кошторису

В) Встановлення самою бюджетною установою обсягів фінансування залежно від її фінансових можливостей

С) Обґрунтування потреби установи у фінансових і матеріальних ресурсах на основі встановлених норм та нормативів

Тема 4. Кошторисне планування та організація фінансування бюджетних установ

4.1. Поняття кошторису бюджетної установи. Види кошторисів

4.2. Структура кошторису бюджетної установи

4.3. Порядок складання кошторису бюджетних установ

4.3. Порядок розгляду та затвердження кошторису бюджетних установ

Задача 4.1. Сформувати кошторис дошкільного навчального закладу.

Планові показники: 6 груп, середньооблікова кількість дітей - 148, режим роботи - 10,5 год. Норматив харчування на 1 дитину - 62 грн/день, кількість днів відвідування на рік - 245. Штатний розпис: 12 вихователів (ставка 9800 грн), 6 помічників вихователя (ставка 7200 грн), 4 одиниці адмінперсоналу (ставка 11500 грн). ЄСВ - 22%, доплати та надбавки - 18% фонду оплати праці педагогічного персоналу.

Необхідно:

розрахувати обсяг видатків на харчування, фонд оплати праці за категоріями з нарахуваннями, питому вагу кожної статті в загальному обсязі кошторису, вартість утримання одного вихованця на рік.

Завдання 4.2. Бюджетна установа планує на наступний рік індексацію видатків: оплата праці - за прогнозним індексом споживчих цін 9,2%, комунальні послуги - за окремим прогнозом зростання тарифів 14,5%, інші видатки - без індексації (на рівні поточного року).

Базові показники поточного року: оплата праці з нарахуваннями - 3 100 000 грн, комунальні послуги - 460 000 грн, інші видатки - 280 000 грн. Доведений граничний обсяг видатків на наступний рік - 3 950 000 грн.

Необхідно: розрахувати проіндексовані показники за кожною статтею; визначити сукупну розрахункову потребу; порівняти її з доведеним лімітом і кількісно визначити необхідне коригування (у грн та у %) із зазначенням, за якими статтями скорочення є найменш ризикованим для функціонування установи.

Завдання 4.3. Аналіз проекту кошторису бюджетної установи показав наступну структуру видатків загального фонду за поточний рік (у % до загального обсягу 3 500 000 грн): оплата

праці з нарахуваннями - 68%, комунальні послуги та енергоносії - 16%, предмети та матеріали - 8%, поточний ремонт - 5%, відрядження та інші видатки - 3%.

На наступний рік доведений граничний обсяг видатків зменшено до 3 150 000 грн (скорочено на 10%). Законодавство забороняє скорочувати видатки на оплату праці (захищена стаття) і дозволяє скорочення решти статей не більш як на 25% від їх поточного обсягу кожної.

Необхідно:

- розрахувати абсолютні суми за кожною статтею в поточному році, максимально можливу суму скорочення за незахищеними статтями (з урахуванням 25%-го обмеження по кожній)
- визначити чи достатньо цього скорочення для виконання доведеного ліміту 3 150 000 грн; якщо ні - на яку суму та за рахунок яких додаткових управлінських рішень установа може закрити залишок дефіциту.

Завдання 4.4. Бюджетна установа (архів) отримує фінансування із двох джерел. За загальним фондом доведено ліміт 1 850 000 грн. За спеціальним фондом заплановано надходження від платних архівних довідок: 2 600 довідок на рік за ціною 95 грн. Видатки спеціального фонду: оплата праці працівників, що готують довідки, - 210 000 грн, нарахування - 22%, витратні матеріали - 45 000 грн, придбання сканера - 85 000 грн.

Необхідно:

- розрахувати плановий обсяг надходжень спеціального фонду, суму нарахувань на оплату праці, загальну суму видатків спецфонду, результат зіставлення надходжень і видатків.
- за наявності дефіциту - визначити, на яку суму слід або скоротити видатки, або збільшити кількість платних довідок (за незмінної ціни), щоб забезпечити збалансованість.

Завдання 4.5. Гуртковий відділ районного будинку культури просить збільшити видатки на матеріали з 50 000 до 80 000 грн у зв'язку з відкриттям двох нових гуртків - гончарного та хореографічного. Норма витрат матеріалів на рік на 1 наявний гурток (з 8 діючих) - 6 250 грн. За обґрунтуванням, поданим завідувачем гончарного гуртка, річна потреба в глині, глазурі та витратах на випал становить 12 000 грн; за поданим кошторисом хореографічного гуртка річна потреба в тканині для костюмів і взутті для репетицій - 10 000 грн.

Концертний відділ просить збільшити видатки на технічне обслуговування апаратури зі 120 000 до 150 000 грн у зв'язку зі зміною договору із сервісною організацією: замість

щоквартального огляду (4 рази на рік по 30 000 грн) укладається договір на щомісячний огляд (12 разів на рік по 12 500 грн).

Необхідно:

- перевірити обґрунтованість кожної заявки, виходячи з наведених даних, і встановити фактичну розбіжність (у грн) між заявленою сумою та розрахунковою потребою за кожним відділом;
- сформувати суми, які підлягають включенню до проєкту кошторису за результатами перевірки, з викладенням аргументації для головного розпорядника щодо кожного відділу.

Завдання 4.6. Розпорядник вищого рівня повідомив установі (районний територіальний центр надання адміністративних послуг), що на плановий рік передбачено додатковий приріст фінансування в сумі 180 000 грн понад базовий обсяг, проте установа має самостійно обґрунтувати напрям його використання. Розглядаються два варіанти: відкриття додаткового робочого місця адміністратора (річні видатки на оплату праці з нарахуваннями - 175 000 грн), що дозволить скоротити середній час очікування в черзі з 35 до 20 хвилин при незмінному потоці відвідувачів (48 000 звернень на рік); впровадження електронної системи попереднього запису (одноразові видатки на ліцензію та обладнання - 150 000 грн, щорічна підтримка - 30 000 грн), що за оцінкою розробника скоротить кількість особистих звернень на 25% за рахунок переведення частини послуг в онлайн-формат.

У поточному (базовому) році бюджетна установа обслужила 48 000 звернень громадян, середній час очікування в черзі - 35 хвилин.

Необхідно: розрахувати вартість одного відвідування в перерахунку на кожен варіант та обрати найбільш оптимальний варіант.

Завдання 4.7. Державна установа ветеринарної медицини є розпорядником бюджетних коштів нижчого рівня. Установа виконує державне завдання (протиєпізоотичні заходи, ветеринарно-санітарний контроль харчової продукції), яке фінансується за загальним фондом, і одночасно надає платні послуги власникам домашніх тварин (вакцинація, видача довідок) у спеціально обладнаному кабінеті платного прийому, для якого закуплено окреме обладнання та оформлено окремих штатних працівників за рахунок власних надходжень.

Головний бухгалтер підготував перелік видатків на плановий рік, які потрібно розподілити за фондами кошторису:

Оплата праці 4 ветлікарів, зайнятих виконанням протиєпізоотичних заходів, - оклад 12 800 грн/міс. кожен.

Оплата праці ветлікаря і лаборанта кабінету платного прийому - оклади 14 500 грн і 9 800 грн/міс.

Реактиви та витратні матеріали для лабораторних досліджень у межах державного завдання - 28 000 грн/міс.

Реактиви та витратні матеріали кабінету платного прийому - 6 500 грн/міс.

Амортизація обладнання кабінету платного прийому, придбаного за рахунок власних надходжень, - 42 000 грн на рік.

Комунальні послуги для приміщення, в якому виконується державне завдання, - 18 000 грн/міс.

Комунальні послуги окремого приміщення кабінету платного прийому - 3 800 грн/міс.

ЄСВ (22%) нараховується на весь фонд оплати праці незалежно від фонду.

Плановий обсяг платних послуг на рік: 1 600 вакцинацій за тарифом 210 грн, 950 довідок за тарифом 140 грн.

Необхідно:

- розподілити наведені 7 позицій видатків (без ЄСВ) за загальним і спеціальним фондами, обґрунтувавши класифікацію кожної позиції;
- розрахувати річний фонд оплати праці окремо за загальним і за спеціальним фондом, розрахувати ЄСВ (22%) для кожного фонду окремо;
- розрахувати річний обсяг видатків загального фонду та повний річний обсяг видатків спеціального фонду;
- зіставити видатки спеціального фонду з доходом спеціального фонду: визначити, чи забезпечує чинний тариф самоокупність платних послуг, і якщо ні - на яку суму утворюється дефіцит і на скільки відсотків слід підвищити тарифи для його усунення;
- розрахувати загальний обсяг кошторису установи і визначити частку кожного фонду у відсотках.

Завдання 4.8. Служба у справах дітей та сім'ї має на плановий рік доведений ліміт видатків 1 950 000 грн, тоді як розрахункова потреба за трьома напрямками діяльності становить 2 260 000 грн: супровід прийомних сімей та сімей-опікунів (1 100 000 грн, охоплено 145 дітей), утримання притулку для дітей (780 000 грн, розрахунково на 18 місць, фактичне заповнення - 11 місць), профілактична робота з сім'ями у складних життєвих обставинах (380 000 грн, охоплено 210 сімей).

Необхідно:

- розрахувати видатки в розрахунку на одну дитину/сім'ю за кожним напрямом; на основі цього показника визначити, який

напрям має найбільший резерв для оптимізації видатків без прямої шкоди охопленим дітям/сім'ям;

- обґрунтувати, чому низьке фактичне заповнення притулку може виступати аргументом для перегляду видатків саме за даним напрямом;

- запропонувати розподіл скорочення між напрямами з розрахунком, скільки залишиться на кожен напрям і як зміниться показник видатків на одну дитину/сім'ю.

Завдання 4.9. Комунальне бюро технічної інвентаризації обслуговує заявки на виготовлення технічних паспортів. Наразі штат налічує 5 техніків (оплата праці з нарахуваннями - 1 020 000 грн/рік), які обробляють в середньому 1 800 заявок на рік (середня собівартість однієї заявки - 567 грн). Керівництво розглядає альтернативу: скоротити штат до 3 техніків і придбати обладнання для напівавтоматизованого обміру (одноразові видатки 340 000 грн + щорічне обслуговування 45 000 грн), що за розрахунками виробника підвищить продуктивність одного техника на 70%.

Необхідно:

- розрахувати собівартість однієї заявки за альтернативним варіантом (з урахуванням скороченого фонду оплати праці 3 технічних одиниць, амортизації обладнання за 5 років та щорічного обслуговування) і порівняти з поточною;

- визначити період окупності одноразових видатків на обладнання за рахунок економії на оплаті праці;

- оцінити, за якої річної кількості заявок альтернативний варіант стає невигідним порівняно з поточним штатним рішенням;

- сформулювати рекомендацію для включення (або невключення) видатків на обладнання до проєкту кошторису на плановий рік.

Завдання 4.10. Комунальне підприємство водопостачання бюджетної сфери, що обслуговує бюджетні заклади громади, складає проєкт кошторису на електроенергію для насосних станцій.

Вихідні дані поточного року: обсяг перекачаної води - 420 тис. м³; питома норма витрат електроенергії - 0,62 кВт·год на 1 м³ перекачаної води; діючий тариф на електроенергію - 2,38 грн/кВт·год; фактичні видатки на електроенергію поточного року - 620 000 грн.

На плановий рік: офіційний прогностичний індекс цін виробників, застосований для індексації тарифу, - 11,4%. З 1 квітня планового року вводиться в експлуатацію нова водозабірна свердловина,

після чого обсяг перекачуваної води зростає на 8% (діє 9 із 12 місяців планового року).

Необхідно:

- розрахувати добуток обсягу перекачуваної води, питомої норми витрат і діючого тарифу поточного року та порівняти отриману суму з фактичними видатками поточного року (620 000 грн); визначити розмір розбіжності;
- розрахувати плановий тариф на електроенергію;
- розрахувати плановий обсяг перекачуваної води на рік; визначити середньозважений річний обсяг;
- розрахувати плановий обсяг видатків на електроенергію;
- провести порівняти планової суми видатків з видатками поточного року: визначити приріст у грн і в %; розрахувати окремо суму приросту, зумовлену зростанням тарифу, і окремо суму приросту, зумовлену зростанням обсягу перекачування.

Контрольні питання до теми 4

1. Що являє собою кошторис бюджетної установи?
2. Які основні завдання розв'язуються під час складання кошторису бюджетної установи?
3. Що встановлює кошторис установи на бюджетний період?
4. Які види кошторисів застосовуються у бюджетному плануванні?
5. Чим відрізняються індивідуальні і зведені кошториси?
6. З якою метою складається кошторис на проведення централізованих заходів?
7. Охарактеризуйте структуру кошторису бюджетної установи та поясніть, які показники відображаються за загальним і спеціальним фондами?
8. Яку роль виконують головні розпорядники бюджетних коштів під час складання проектів кошторисів та пов'язаних із ними планових документів?
9. Які особливості складання кошторису за спеціальним фондом у бюджетних установ?
10. Що являє собою лімітна довідка?

ТЕСТИ

1. Кошторис бюджетної установи - це:

- А) Документ, що визначає перелік бюджетних програм, за якими здійснюється фінансування головного розпорядника бюджетних коштів
- В) Основний плановий фінансовий документ бюджетної установи, яким на бюджетний період встановлюються повноваження щодо отримання надходжень та розподіляються бюджетні асигнування
- С) Документ, що містить інформацію про фактичне використання бюджетних коштів за результатами виконання бюджету

2. Які основні фінансові параметри діяльності бюджетної установи визначає кошторис?

- А) Обсяг державного майна, переданого бюджетній установі в управління, та чисельність її працівників
- В) Повноваження щодо отримання надходжень із загального і спеціального фондів та розподіл бюджетних асигнувань на взяття бюджетних зобов'язань і здійснення платежів
- С) Порядок формування організаційної структури установи та розподіл посадових обов'язків між її працівниками

3. Що означає граничний характер бюджетних асигнувань, передбачених кошторисом?

- А) Бюджетні асигнування можуть бути перевищені, якщо це необхідно для виконання функцій бюджетної установи
- В) Бюджетні асигнування визначають лише орієнтовний обсяг коштів, який установа може використовувати протягом бюджетного періоду
- С) Бюджетні зобов'язання та платежі не можуть здійснюватися понад установлені асигнування або з порушенням їх цільового призначення

4. Головний розпорядник узагальнює показники кошторисів розпорядників нижчого рівня, враховуючи також бюджетні асигнування одержувачів бюджетних коштів. Який документ він складає?

- А) Зведений кошторис
- В) Індивідуальний кошторис
- С) Кошторис на проведення централізованих заходів

5. Яке призначення має індивідуальний кошторис бюджетної установи?

- А) Узагальнення показників кошторисів усіх розпорядників та одержувачів бюджетних коштів

В) Планування видатків на проведення окремих централізованих заходів головним розпорядником бюджетних коштів

С) Визначення обсягів надходжень і розподілу бюджетних асигнувань конкретної бюджетної установи відповідно до її бюджетних призначень

6. Яке твердження вірно характеризує план асигнувань загального фонду бюджету?

А) Визначає загальний розподіл бюджетних асигнувань без урахування їх розподілу за місяцями

В) Визначає помісячний розподіл асигнувань загального фонду за скороченою економічною класифікацією та регламентує взяття зобов'язань і здійснення платежів

С) Визначає помісячний розподіл надходжень спеціального фонду за джерелами їх формування та напрями використання цих коштів

7. Що містять загальний і спеціальний фонди кошторису бюджетної установи?

А) Загальний фонд містить видатки установи, а спеціальний фонд надходження з відповідного бюджету

В) Загальний фонд містить надходження із загального фонду бюджету та їх розподіл за видатками, а спеціальний фонд - надходження зі спеціального фонду, їх розподіл за видатками та, у відповідних випадках, надання кредитів з бюджету

С) Загальний фонд містить надходження із загального фонду бюджету, а спеціальний фонд формується виключно за рахунок коштів на реалізацію пріоритетних заходів без розподілу видатків

8. У кошторисі бюджетної установи надходження розподіляються за загальним і спеціальним фондами. Яке твердження правильно характеризує подальше відображення цих коштів у кошторисі?

А) Надходження загального та спеціального фондів відображаються лише як джерела фінансування і не пов'язуються у формі кошторису з напрямками використання коштів

В) Усі надходження об'єднуються в один показник, а їх подальший розподіл між загальним і спеціальним фондами здійснюється лише після затвердження кошторису

С) Надходження загального та спеціального фондів відображаються окремо, а видатки та надання кредитів визначаються відповідно до джерела фінансування та класифікації бюджетних видатків і кредитування

9. Як формуються планові показники видаткової частини кошторису бюджетної установи?

- А) Визначаються загальною сумою без деталізації за економічною класифікацією та обґрунтовуються лише окремими розрахунками
- В) Деталізуються за економічною класифікацією видатків бюджету, а їх обсяги обґрунтовуються відповідними розрахунками, що є невід'ємною частиною кошторису
- С) Визначаються лише за належністю до поточних або капітальних видатків без подальшої деталізації та розрахункового обґрунтування

10. Які чинники враховуються головним розпорядником під час визначення обсягу видатків конкретної бюджетної установи?

- А) Характер діяльності установи, обсяг виконуваної роботи, штатна чисельність працівників, основні показники її діяльності, потреба в окремих заходах та стан дебіторської і кредиторської заборгованості
- В) Лише штатна чисельність працівників і встановлені посадові оклади, оскільки саме вони визначають основний обсяг потреби бюджетної установи в коштах
- С) Обсяг видатків, передбачений установі у попередньому бюджетному періоді, з урахуванням фактичного використання бюджетних коштів.

Тема 5. Касове виконання бюджету. Казначейське обслуговування бюджетних коштів

5.1. Поняття касового виконання бюджету

5.2. Роль Казначейської системи

Завдання 5.1. Бюджетна установа «Центр професійного розвитку» здійснює видатки за рахунок коштів загального фонду.

За КЕКВ 2240 «Оплата послуг (крім комунальних)» кошторисом на рік передбачено 1 500 000 грн.

На 1 вересня:

відкриті асигнування за КЕКВ 2240 - 1 100 000 грн;

зареєстровані в органі Казначейства бюджетні зобов'язання - 820000 грн;

проведені касові видатки - 620 000 грн.

Протягом 1–5 вересня установа подала до органу Казначейства такі документи:

Дата	Зміст операції	Сума, грн	Сума зареєстрованого бюджетного зобов'язання, грн
1 вересня	Оплата послуг з технічного обслуговування системи опалення	120 000	120 000
2 вересня	Оплата послуг з охорони приміщення	180 000	180 000
3 вересня	Оплата послуг з прибирання приміщень	160 000	140 000
4 вересня	Оплата послуг з технічного обслуговування комп'ютерної техніки	210 000	210 000
5 вересня	Оплата послуг з ремонту системи вентиляції	260 000	260 000

Під час перевірки документів встановлено:

- 1 вересня документи оформлені належним чином;
- 2 вересня документи оформлені належним чином;
- 3 вересня сума платіжної операції на 20 000 грн перевищує суму зареєстрованого бюджетного зобов'язання;
- 4 вересня документи підтверджують виконання послуг на повну суму договору;
- 5 вересня усі документи оформлені належним чином.

Необхідно:

- визначте залишок відкритих асигнувань та зареєстрованих бюджетних зобов'язань на початок кожного дня;
- встановіть, які платежі можуть бути проведені Казначейством;
- визначте, за якими платежами є підстави для непроведення платежу;
- для кожного дня розрахуйте залишок відкритих асигнувань після проведення платежу;
- для кожного платежу визначте, яку саме умову повинно перевірити Казначейство перед його проведенням;
- для платежів, які не можуть бути проведені, визначте, яку дію має здійснити бюджетна установа для усунення проблеми.

Завдання 5.2. Нижче наведено операції виконання бюджету:

- А. проведення платежу з рахунку розпорядника;
- Б. затвердження кошторису;
- В. відкриття асигнувань;
- Г. виникнення бюджетного зобов'язання;
- Д. реєстрація бюджетного зобов'язання в органі Казначейства;
- Е. отримання товарів, робіт або послуг;

Є. подання документів до органу Казначейства для здійснення платежу;

Ж. затвердження бюджетних призначень.

Необхідно:

- встановить логічну послідовність операцій.
- визначте, які з них належать до планування, які - до виконання бюджету, а які - до казначейського обслуговування.
- позначте операцію, яка безпосередньо формує касовий видаток.

Завдання 5.3. Ознайомитися з наведеним переліком дій та побудувати матрицю компетенцій учасників бюджетного процесу: розпорядника бюджетних коштів, головного розпорядника бюджетних коштів, Міністерства фінансів України та Казначейства України.

Перелік дій:

- складання бюджетного запиту;
- затвердження кошторису;
- управління бюджетними асигнуваннями;
- взяття бюджетних зобов'язань;
- реєстрація та ведення обліку бюджетних зобов'язань;
- здійснення казначейського обслуговування;
- прийняття рішень про оплату отриманих товарів, робіт і послуг;
- здійснення платежів;
- облік операцій з виконання бюджету;
- складання звітності про виконання бюджету.

Матриця компетенцій учасників бюджетного процесу

Дія	Міністерство фінансів України	Державна Казначейська служба України	Головний розпорядник	Розпорядник

Контрольні питання до теми 5

1. Що є завершальною стадією бюджетного процесу?
2. Що охоплює касове виконання бюджету?
3. Які обмеження щодо взяття бюджетних зобов'язань та здійснення платежів встановлює стаття 48 Бюджетного кодексу України?

4. У яких межах розпорядники бюджетних коштів беруть бюджетні зобов'язання за спеціальним фондом бюджету?
5. Які умови мають бути виконані для здійснення Казначейством України платежу за дорученням розпорядника бюджетних коштів?
6. На які рахунки зараховуються власні надходження бюджетних установ, що є доходами спеціального фонду державного бюджету, та за якою ознакою вони обліковуються?
7. Який порядок формування виписок з рахунків відкритих у Держказначействі?
8. У чому полягають завдання Державної Казначейської служби України?
9. Що передбачає казначейське обслуговування бюджетних коштів?
10. Що входить до повноважень Казначейства України з контролю за дотриманням бюджетного законодавства?

ТЕСТИ

1. Які з нижчеперелічених операцій охоплює касове виконання бюджету?
 - А) Планування податкових надходжень на наступний рік
 - В) Зарахування надходжень, здійснення платежів, кредитування бюджету та інші операції з бюджетними коштами
 - С) Контроль за використанням коштів міжнародних грантів та позик
2. У якому випадку розпорядник бюджетних коштів може взяти бюджетне зобов'язання відповідно до ст. 48 Бюджетного кодексу України?
 - А) За договором, укладеним у межах бюджетних асигнувань, визначених кошторисом, незалежно від наявності зобов'язань минулих років
 - В) За договором, сума якого перевищує бюджетні асигнування, якщо передбачено здійснення платежів у наступному бюджетному періоді

С) У межах бюджетних асигнувань, встановлених кошторисом, з урахуванням бюджетних зобов'язань минулих років та випадків довгострокових і середньострокових зобов'язань, передбачених законодавством

3. Під час реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань розпорядників бюджетних коштів Казначейство України перевіряє:

- А) Відповідність бюджетних зобов'язань фактичним надходженням до бюджету
- В) Відповідність напрямів витрачання бюджетних коштів бюджетному асигнуванню та паспорту бюджетної програми
- С) Відповідність бюджетних зобов'язань показникам звітності про виконання бюджету

4. За якої умови орган Казначейства України здійснює платіж за дорученням розпорядника бюджетних коштів?

- А) За наявності відповідного бюджетного зобов'язання у бухгалтерському обліку виконання бюджету
- В) За наявності бюджетного зобов'язання та відповідного доручення розпорядника бюджетних коштів
- С) За наявності відповідного бюджетного зобов'язання, затвердженого паспорта бюджетної програми та відповідних бюджетних асигнувань у розпорядника коштів

5. В якій установі відкриваються бюджетні рахунки для зарахування надходжень до державного бюджету?

- А) У Національному банку України
- В) У комерційних банках
- С) У Казначействі України

6. Куди зараховуються власні надходження бюджетних установ, що є доходами спеціального фонду державного бюджету?

- А) На рахунки відкриті у комерційних банках
- В) На рахунки спеціального фонду державного бюджету, відкриті в Казначействі на ім'я бюджетних установ - розпорядників бюджетних коштів та їх відокремлених структурних підрозділів, у розрізі кодів класифікації доходів бюджету
- С) На рахунки бюджетних установ у банківських установах без розподілу за кодами класифікації доходів бюджету

7. В яких межах розпорядники бюджетних коштів беруть бюджетні зобов'язання за спеціальним фондом бюджету?

- А) Виключно в межах відповідних фактичних надходжень спеціального фонду

В) У межах затверджених у кошторисі річних асигнувань спеціального фонду, незалежно від фактичного надходження коштів

С) Без обмежень, якщо кошти будуть повернуті до кінця поточного бюджетного року

8. Яким чином орган Казначейства формує виписку з рахунку бюджетної установи?

А) Щодня у паперовій формі засобами програмного забезпечення органу Казначейства

В) Щодня в електронній формі засобами системи Казначейства

С) В електронній формі лише після звернення бюджетної установи до органу Казначейства

9. Який статус має Державна казначейська служба України?

А) Орган місцевого самоврядування, що здійснює казначейське обслуговування місцевих бюджетів

В) Центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів

С) Установа у складі Міністерства фінансів України, яка здійснює бухгалтерський облік виконання державного бюджету

10. Коли опрацьовуються документи, які надійшли до системи Казначейства від розпорядника (одержувача) бюджетних коштів після закінчення операційного часу?

А) Вони автоматично анулюються системою та потребують повторного відправлення

В) Вони опрацьовуються наступного операційного дня

С) Вони опрацьовуються в той самий день у порядку черги протягом додаткового часу

Тема 6. Облік і звітність бюджетних установ

6.1. Міжнародні і національні стандарти обліку у державному секторі. Особливості бюджетного обліку

6.2. Облік активів і пасивів бюджетних установ

6.3. Поняття та види звітності бюджетних установ. Фінансова звітність бюджетних установ

6.4. Бюджетна звітність бюджетних установ

Завдання 6.1. Бюджетна установа (загальний фонд) мала на початок місяця залишок на реєстраційному рахунку 8 000 грн. Визначте залишок коштів на реєстраційному рахунку загального фонду на кінець місяця. Протягом місяця відбулися наступні операції:

№	Зміст операції	Дт	Кт	Сума, грн
1	Отримано бюджетні асигнування із загального фонду на реєстраційний рахунок	2313	7011	180 000
2	Перераховано заробітну плату на карткові рахунки працівників	6511	2313	92 000
3	Перераховано ЄСВ до бюджету	6313	2313	20 240
4	Перераховано ПДФО та військовий збір	6413	2313	21 160
5	Оплачено рахунок за електроенергію	6313	2313	14 500
6	Оплачено рахунок за опалення	6313	2313	22 300
7	Оплачено рахунок за водопостачання	6313	2313	3 100
8	Перераховано кошти постачальнику канцтоварів	6313	2313	4 200
9	Оплачено послуги зв'язку та інтернету	6313	2313	1 850
10	Перераховано кошти підзвітній особі на відрядження	6211	2313	2 500
11	Повернено на рахунок невикористаний залишок підзвіту	2313	6211	300
12	Перераховано кошти за договором на поточний ремонт приміщення	6313	2313	8 900

Завдання 6.2. Бюджетна установа отримує фінансування як із загального, так і зі спеціального фонду. Залишок на реєстраційному рахунку спеціального фонду на початок місяця 5

400 грн. Визначте залишок коштів на реєстраційному рахунку загального фонду на кінець місяця. Протягом місяця відбулися наступні операції:

№	Зміст операції	Дт	Кт	Сума, грн
1	Зараховано плату за додаткові освітні послуги	2314	7511	34 000
2	Зараховано благодійну допомогу від батьків на ремонт	2314	7511	12 000
3	Оплачено будівельні матеріали для ремонту	6313	2314	9 600
4	Оплачено послуги підрядника з ремонту	6313	2314	11 200
5	Придбано спортивний інвентар	6313	2314	6 400
6	Придбано канцелярське приладдя	6313	2314	1 900
7	Нараховано і перераховано заробітну плату за додатковими послугами	6511	2314	8 500
8	Перераховано ЄСВ з цієї заробітної плати	6313	2314	1 870
9	Оплачено відрядження викладача на семінар	6211	2314	1 500
10	Повернено невикористаний залишок коштів на відрядження	2314	6211	200
11	Сплачено банківську комісію за розрахунково-касове обслуговування	6313	2314	150

Завдання 6.3. Головний розпорядник бюджетних коштів (районна державна адміністрація) розподіляє асигнування між підвідомчими установами. Залишок на зведеному рахунку на початок місяця 0 грн. визначте залишок коштів на рахунку головного розпорядника на кінець місяця. Обчисліть частку (%) асигнувань, спрямованих підвідомчим установам, від загальної суми отриманого фінансування. Протягом місяця відбулися наступні операції:

№	Зміст операції	Дт	Кт	Сума, грн
1	Отримано бюджетні призначення із загального фонду державного бюджету	2313	7011	420 000
2	Перераховано асигнування розпоряднику коштів нижчого рівня № 1 (школа)	6313	2313	150 000
3	Перераховано асигнування розпоряднику коштів нижчого рівня № 2 (дитсадок)	6313	2313	110 000
4	Перераховано асигнування розпоряднику коштів нижчого рівня № 3 (амбулаторія)	6313	2313	95 000
5	Здійснено оплату централізованих видатків (заробітна плата апарату)	6511	2313	38 000
6	Перераховано ЄСВ з централізованого фонду оплати праці	6313	2313	8 360
7	Оплачено послуги з обслуговування будівлі адміністрації	6313	2313	6 200

8	Оплачено відрядження працівників апарату	6211	2313	3 100
9	Повернено невикористаний залишок коштів на відрядження	2313	6211	250
10	Перераховано кошти на централізовану закупівлю канцтоварів для установ	6313	2313	5 400

Завдання 6.4. Бюджетна установа отримує кошти одночасно із загального та спеціального фондів, здійснюючи операції протягом кварталу (узагальнено по місяцях). Залишок на початок кварталу: загальний фонд 6 000 грн, спеціальний фонд 2 000 грн. визначте залишки на реєстраційних рахунках загального та спеціального фондів на кінець кварталу окремо Протягом місяця відбулися наступні операції:

№	Зміст операції	Дт	Кт	Сума, грн
1	Отримано асигнування загального фонду за I місяць	2313	7011	95 000
2	Отримано асигнування загального фонду за II місяць	2313	7011	95 000
3	Отримано асигнування загального фонду за III місяць	2313	7011	95 000
4	Здійснено касові видатки із загального фонду за заробітною платою (сукупно за квартал)	6511	2313	210 000
5	Перераховано ЄСВ (сукупно за квартал)	6313	2313	46 200
6	Оплачено комунальні послуги (сукупно за квартал)	6313	2313	24 500
7	Зараховано власні надходження спеціального фонду за квартал	2314	7511	18 000
8	Оплачено видатки спеціального фонду на господарські потреби	6313	2314	9 800
9	Оплачено видатки спеціального фонду на відрядження	6211	2314	1 200
10	Перераховано невикористаний залишок асигнувань загального фонду до бюджету в кінці кварталу	7011	2313	4 300

Контрольні питання до теми 6

1. У чому полягає важливість Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку для державного сектору для організації обліку у бюджетних установах?

2. На які групи умовно можна поділити національні положення (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі? Які стандарти входять до кожної з груп?
3. У чому проявляється особливість обліку бюджетних установ?
4. Охарактеризуйте План рахунків бюджетних установ.
5. Для обліку яких об'єктів призначені рахунки першого, другого та третього класів?
6. Для обліку яких об'єктів призначені рахунки четвертого, п'ятого та шостого класів?
7. Що необхідно зазначати у розпорядчому документі про облікову політику бюджетних установ?
8. Що входить до складу нефінансових активів бюджетної установи?
9. Що входить до складу фінансових активів бюджетної установи?
10. Які складові включає власний капітал суб'єкту державного сектору?
11. Охарактеризуйте особливості фінансового результату бюджетних установ? У чому полягає їх відмінність від фінансового результату суб'єктів господарювання?
12. Охарактеризуйте особливості зобов'язань бюджетних установ, як об'єкту обліку.
13. Що є метою складання фінансової і бюджетної звітності бюджетних установ? Хто виступає користувачем інформації даної звітності?
14. Охарактеризуйте фінансову звітність бюджетних установ.
15. Охарактеризуйте бюджетну звітність бюджетних установ.

ТЕСТИ

1. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку для державного сектору:

- А) встановлюють порядок складання бюджетної звітності та визначають обсяги бюджетного фінансування суб'єктів державного сектору;
- В) регулюють порядок проведення фінансового контролю та оцінювання ефективності використання бюджетних коштів;
- С) встановлюють вимоги та рекомендації щодо визнання, оцінки, відображення і розкриття інформації у фінансовій звітності суб'єктів державного сектору та сприяють підвищенню її прозорості, зіставності й достовірності.

2. За якою ознакою НП(С)БОДС 124 «Доходи», 125 «Зміни облікових оцінок та виправлення помилок», 126 «Оренда», 128 «Зобов'язання», 130 «Вплив змін валютних курсів», 133 «Фінансові інвестиції», 134 «Фінансові інструменти» та 135 «Витрати» об'єднано в одну групу?

- А) За належністю об'єктів обліку до складу активів суб'єкта державного сектору
- В) За спрямованістю на регулювання окремих господарських операцій
- С) За врегулюванням порядку подання фінансової звітності та розкриття інформації про її окремі показники

3. Які з наведених трактувань характеризують особливості бюджетного обліку:

- А) Доходи, видатки та фінансування відображаються з урахуванням відповідних кодів бюджетної класифікації
- В) Облік доходів і витрат дозволяє визначити фінансовий результат у вигляді прибутку (збитку) бюджетної установи
- С) Облік надходжень і використання бюджетних коштів у межах затверджених бюджетних асигнувань та кошторисних призначень дозволяє сформувати основу для контролю кошторису бюджетної установ

4. Чим зумовлена галузева специфіка організації бухгалтерського обліку в бюджетних установах?

- А) Відмінностями у складі та структурі бюджетних коштів, визначених виключно рівнем підпорядкованості бюджетної установи
- В) Відмінностями у характері діяльності установ, що зумовлюють особливості організації бухгалтерського обліку у відповідних сферах державного сектору

С) Єдиними правилами організації бухгалтерського обліку, які не залежать від сфери діяльності бюджетної установи

5. За десятковою системою кодування Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі третя цифра коду балансового рахунка має значення:

- А) Визначає номер синтетичного рахунку
- В) Визначає номер субрахунку
- С) Ідентифікує суб'єкта державного сектору

6. Яке призначення рахунків класу 3 «Кошти бюджетів та розпорядників бюджетних коштів» у бухгалтерському обліку в державному секторі?

- А) Узагальнення інформації про доходи, витрати та фінансові результати діяльності бюджетних установ
- В) Узагальнення інформації органами Казначейства про надходження до державного і місцевих бюджетів та кошти, виділені розпорядникам і одержувачам відповідно до бюджетних призначень
- С) Узагальнення інформації про майно, зобов'язання та власний капітал розпорядників бюджетних коштів

7. Бюджетна установа має грошові кошти, дебіторську заборгованість, поточні та довгострокові фінансові інвестиції. Як у бухгалтерському обліку в державному секторі класифікується ця сукупність об'єктів?

- А) Як нефінансові активи, що обліковуються за рахунками класу 1 «Нефінансові активи»
- В) Як фінансові активи, що обліковуються за рахунками класу 2 «Фінансові активи»
- С) Як витрати майбутніх періодів, що обліковуються окремо від інших активів

8. У чому полягає особливість фінансової звітності бюджетної установи?

- А) Вона характеризує стан і рух бюджетних коштів за кодами бюджетної класифікації та складається виключно на основі показників кошторису
- В) Вона характеризує фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів установи на основі даних бухгалтерського обліку та складається за вимогами НП(С)БОДС
- С) Вона відображає виконання бюджетних програм і використання бюджетних асигнувань, а показники фінансового стану установи до неї не включаються

9. Яка з наведених характеристик найбільш повно розкриває мету складання та подання фінансової звітності суб'єктами державного сектору?

- А) Надання користувачам повної, достовірної та неупередженої інформації для прийняття економічних рішень
- В) Визначення обсягів бюджетних асигнувань на наступний бюджетний період
- С) Встановлення порядку розподілу бюджетних коштів між розпорядниками

10. Розпорядник бюджетних коштів складає бюджетну звітність за звітний період. Яке твердження найточніше розкриває її особливість?

- А) Вона узагальнює інформацію про активи, зобов'язання, власний капітал, доходи, витрати та рух грошових коштів незалежно від джерел формування ресурсів установи
- В) Вона узагальнює інформацію про планові показники діяльності установи та використовується для визначення потреби в бюджетних коштах на наступний бюджетний період
- С) Вона узагальнює інформацію про виконання кошторису та/або плану використання бюджетних коштів, зокрема про надходження і використання коштів, бюджетну заборгованість та виконання бюджетних програм

Тема 7. Фінансовий контроль бюджетних установ

7.1. Сутність та значення фінансового контролю

7.2. Нормативно-правове регулювання здійснення фінансового контролю. Суб'єкти державного та внутрішнього фінансового контролю

7.3. Види фінансового контролю. Методи фінансового контролю

Завдання 7.1. Провести порівняння державного фінансового аудиту, інспектування (ревізії) та перевірки державних закупівель за критеріями: мета заходу, підстава проведення, документ за результатами, можливі наслідки для установи.

Завдання 7.2. Провести дискусія щодо: доцільності переходу від переважно ревізійного підходу до аудиту ефективності

(оціночного, консультативного підходу)? Які аргументи "за" і "проти" такого зміщення акцентів існують у науковій дискусії?

Завдання 7.3. Головний бухгалтер комунального підприємства зеленого господарства при перевірці проекту кошторису виявив невідповідність. У розділі «Оплата праці» закладено фонд на 42 штатні одиниці робітників з догляду за зеленими насадженнями (середня ставка 8 900 грн). Водночас у розділі «Послуги сторонніх організацій» окремим рядком закладено 380 000 грн на «послуги з озеленення та обрізки дерев за договором підряду» - роботи, що за посадовими інструкціями входять до прямих обов'язків саме цих 42 робітників.

Завдання: розрахувати річний фонд оплати праці 42 робітників з нарахуваннями (ЄСВ 22%); визначити, чи є економічна логіка в одночасному фінансуванні власного штату для певних робіт і замовленні тих самих робіт у сторонньої організації; визначити ризики даної ситуації (допущена помилка/цілеспрямоване завищення кошторису), зазначити критерії внутрішнього фінансового контролю.

Завдання 7.4. Бюджетна установа здійснює фінансово-господарську діяльність відповідно до затвердженого кошторису. Внутрішній фінансовий контроль організовано керівником установи відповідно до визначених законодавством повноважень та внутрішніх документів установи.

Організаційна структура бухгалтерської служби бюджетної установи:

головний бухгалтер;

заступник головного бухгалтера;

бухгалтер з обліку заробітної плати;

бухгалтер з обліку розрахунків;

бухгалтер з обліку необоротних активів та запасів;

бухгалтер з обліку доходів і видатків;

бухгалтер з обліку та звітності.

Необхідно: для кожної із зазначених операцій визначити суб'єктів внутрішнього фінансового контролю.

Операція	Суб'єкт внутрішнього фінансового контролю
Складання бюджетного запиту	
Складання кошторису	
Внесення змін до кошторису	
Розподіл бюджетних асигнувань	
Взяття бюджетних зобов'язань	
Реєстрація бюджетних зобов'язань	
Здійснення видатків відповідно до	

кошторису	
Нарахування заробітної плати працівникам	
Виплата заробітної плати	
Нарахування та сплата єдиного внеску	
Придбання запасів за рахунок бюджетних коштів	
Оприбуткування придбаних запасів	
Використання запасів	
Проведення інвентаризації активів	
Відображення операцій з доходами та видатками в бухгалтерському обліку	
Складання та подання бюджетної і фінансової звітності	

Завдання 7.5. Визначити спосіб внутрішнього фінансового контролю, які дають змогу суб'єкту внутрішнього фінансового контролю бюджетної установи здійснити контроль процесів планування, взяття бюджетних зобов'язань, здійснення видатків та ведення бухгалтерського обліку.

Спосіб	Операція
?	Перевірити наявність усіх обов'язкових реквізитів у первинних документах, що підтверджують здійснення операцій бюджетної установи
?	Встановити випадки здійснення видатків, що не відповідають затвердженому кошторису та відповідним бюджетним асигнуванням
?	Зіставити дані про зареєстровані бюджетні зобов'язання з даними підтверджених документів та бухгалтерського обліку
?	Визначити достовірність підписів посадових осіб, уповноважених на погодження та затвердження фінансових і первинних документів
?	Зіставити дані різних документів, у яких відображаються різні аспекти однієї бюджетної операції: договору, первинного документа, платіжного документа та регістрів бухгалтерського обліку
?	Зіставити дані документів щодо придбання матеріальних цінностей із даними бухгалтерського обліку та фактичною наявністю таких цінностей у бюджетній установі
?	Перевірити відповідність фактичних видатків бюджетної установи даним бухгалтерського обліку та звітності
?	Встановити випадки неправильного нарахування заробітної плати працівникам бюджетної установи
?	Зіставити дані табелів обліку використання робочого часу з даними розрахунків із працівниками щодо нарахованої заробітної плати
?	Встановити відповідність фактичної наявності запасів даним бухгалтерського обліку за результатами інвентаризації
?	Перевірити своєчасність та повноту відображення господарських операцій бюджетної установи в регістрах бухгалтерського обліку

Контрольні питання до теми 7

1. Які у науковій літературі трактують поняття «фінансовий контроль» і «державний фінансовий контроль»?
2. У чому полягає призначення державного фінансового контролю?
3. Які нормативно-правові акти є правовою засадою здійснення державного фінансового контролю?
4. Які види фінансового контролю виокремлюють залежно від суб'єктів?
5. Хто виступає суб'єктами державного фінансового контролю?
6. У чому полягають основні завдання Державної аудиторської служби України?
7. Що виступає об'єктами контролю Рахункової Палати України?
8. Хто виступає суб'єктами внутрішнього фінансового контролю у бюджетних установах?
9. Що таке внутрішній аудит? З якою метою проводять внутрішній аудит?
10. Які форми державного фінансового контролю передбачені вітчизняним законодавством?

ТЕСТИ

1. Яке з наведених нижче визначень відображає сутність фінансового контролю?
 - А) Цілеспрямована діяльність із перевірки та оцінювання процесів формування, розподілу й використання фінансових ресурсів з метою забезпечення їх законності, доцільності та ефективності
 - В) Цілеспрямована діяльність із планування та організації процесів формування, розподілу й використання фінансових ресурсів для визначення потреби у фінансуванні
 - С) Цілеспрямована діяльність із формування та розподілу фінансових ресурсів відповідно до визначених напрямів їх подальшого використання

2. Що з нижче перерахованого не відповідає сутності державного фінансового контролю?

- А) Врегульована нормами права діяльність уповноважених державних органів, спрямована на перевірку законності, цільового, ефективного та результативного формування й використання державних і місцевих фінансових ресурсів та запобігання фінансовим порушенням
- В) Врегульована нормами права діяльність уповноважених державних органів, спрямована на організацію та планування необхідного обсягу фінансового забезпечення виконання державних і місцевих програм
- С) Врегульована нормами права діяльність уповноважених державних органів, спрямована на перевірку економічної ефективності використання фінансових ресурсів суб'єктами господарювання

3. У якій формі держава здійснює формування своїх фінансових ресурсів?

- А) У формі добровільних внесків фізичних і юридичних осіб
- В) У формі податків, зборів та інших обов'язкових платежів
- С) У формі міжнародних грантів

4. Якому органу підзвітна Рахунка Палата України:

- А) Президенту України
- В) Верховній Раді України
- С) Міністерству фінансів України

5. Хто виступає суб'єктом внутрішній фінансовий контроль в бюджетній установі?

- А) Працівники Державної аудиторської служби України
- В) Керівник бюджетної установи, посадові особи у межах своїх обов'язків і повноважень
- С) Представники громадських організацій

6. Що з нижче переліченого не є завданнями Державної аудиторської служби України:

- А) Реалізація державної політики у сфері державного фінансового контролю
- В) Здійснення державного фінансового контролю, спрямованого на оцінку ефективного, законного, цільового, результативного використання та збереження державних фінансових ресурсів, досягнення економії бюджетних коштів
- С) Контроль за надходженням коштів до Державного бюджету України

7. Хто забезпечує організацію і функціонування внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту в бюджетних установах:

- А) Працівники Державної аудиторської служби України
- В) Працівники Рахункової Палати України
- С) Розпорядники бюджетних коштів в особі їх керівників

8. Для здійснення внутрішнього аудиту розпорядник бюджетних коштів в особі керівника:

- А) Звертається до Державної аудиторської служби України з проханням провести внутрішній аудит
- В) Залучає на договірних засадах аудиторську фірму для здійснення внутрішнього аудиту
- С) Утворює самостійний структурний підрозділ внутрішнього аудиту, що є підпорядкованим і підзвітним безпосередньо такому керівнику

9. Що передбачає проведення державного фінансового аудиту?

- А) Перевірку та аналіз органом державного фінансового контролю фактичного стану справ щодо законного та ефективного використання державних чи комунальних коштів і майна, інших активів держави, правильності ведення бухгалтерського обліку і достовірності фінансової звітності, функціонування системи внутрішнього контролю
- В) Документальну і фактичну перевірку певного комплексу або окремих питань фінансово-господарської діяльності підконтрольної установи, яка повинна забезпечувати виявлення наявних фактів порушення законодавства, встановлення винних у їх допущенні посадових і матеріально відповідальних осіб
- С) Контроль за дотриманням законодавства у сфері закупівель шляхом проведення моніторингу закупівель, перевірок закупівель, а також під час державного фінансового аудиту та інспектування

10. Відповідно до норм Закону України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні», яка із наведених форм державного фінансового контролю передбачена законом?

- А) Моніторинг закупівель
- В) Фінансовий нагляд
- С) Фінансова експертиза

Приклад модульної контрольної роботи

Тести

1. Що з наведеного нижче є основною ознакою бюджетної установи відповідно до Бюджетного кодексу України?
А) Утримання за рахунок відповідного державного або місцевого бюджету
В) Здійснення діяльності з метою отримання прибутку
С) Фінансування виключно за рахунок власних надходжень
2. Яке з наведених тверджень характеризує додаткову (господарську) діяльність бюджетних установ?
А) Бюджетним установам заборонено здійснювати будь-яку господарську діяльність
В) Надходження від неї можуть належати до власних надходжень бюджетної установи
С) Усі отримані від неї кошти автоматично стають доходами загального фонду бюджету
3. Які надходження відповідно до бюджетного законодавства належать до власних надходжень бюджетних установ?
А) Кошти, отримані бюджетними установами виключно з державного бюджету
В) Кошти, отримані бюджетними установами як плата за послуги, а також благодійні внески, гранти, дарунки та інші власні надходження, визначені законодавством
В) Будь-які кошти, отримані бюджетною установою незалежно від джерела та умов їх використання
4. За якою ознакою фінансові ресурси бюджетних установ поділяють на ресурси, що спрямовуються на поточні видатки, та ресурси, що використовуються для капітальних видатків?
А) За напрямками використання
В) За рівнем бюджету, з якого надходять кошти
С) За регулярністю надходження
5. Що відповідно до положень Бюджетного кодексу України є бюджетним асигнуванням?
А) Обсяг доходів, отриманих бюджетною установою від надання платних послуг
В) Повноваження розпорядника бюджетних коштів на взяття бюджетного зобов'язання та здійснення платежів, яке має кількісні, часові та цільові обмеження

С) Кошти спеціального фонду, отримані бюджетною установою від благодійних внесків і грантів

6. Яка функція фінансового планування полягає у визначенні обсягів необхідних фінансових ресурсів на основі аналізу потреб установи, фактичних показників попередніх періодів, норм і нормативів?

А) Розподільча

В) Координаційна

С) Розрахунково-аналітична

7. Для чого застосовується метод порівняння у фінансовому плануванні бюджетної установи?

А) Для визначення планових показників шляхом коригування показників попереднього періоду за допомогою коефіцієнтів

В) Для зіставлення планових і фактичних показників, показників різних періодів та споріднених бюджетних установ

С) Для узгодження потреби у фінансових ресурсах із джерелами їх формування

8. Яке твердження вірно характеризує мережу розпорядників та одержувачів бюджетних коштів?

А) Вона охоплює бюджетні установи та всіх постачальників товарів і послуг, з якими вони укладають договори

В) Вона відображає склад розпорядників та одержувачів бюджетних коштів, їх підпорядкованість і взаємозв'язки у системі головного розпорядника

С) Вона включає виключно головного розпорядника та підпорядковані йому бюджетні установи, незалежно від статусу одержувачів коштів

9. Що означає граничний характер бюджетних асигнувань, передбачених кошторисом?

А) Бюджетні асигнування можуть бути перевищені, якщо це необхідно для виконання функцій бюджетної установи

В) Бюджетні асигнування визначають лише орієнтовний обсяг коштів, який установа може використовувати протягом бюджетного періоду

С) Бюджетні зобов'язання та платежі не можуть здійснюватися понад установлені асигнування або з порушенням їх цільового призначення

10. Головний розпорядник узагальнює показники кошторисів розпорядників нижчого рівня, враховуючи також бюджетні асигнування одержувачів бюджетних коштів. Який документ він складає?

- A) Зведений кошторис
- B) Індивідуальний кошторис
- C) Кошторис на проведення централізованих заходів

11. Яке призначення має індивідуальний кошторис бюджетної установи?

- A) Узагальнення показників кошторисів усіх розпорядників та одержувачів бюджетних коштів
- B) Планування видатків на проведення окремих централізованих заходів головним розпорядником бюджетних коштів
- C) Визначення обсягів надходжень і розподілу бюджетних асигнувань конкретної бюджетної установи відповідно до її бюджетних призначень

12. Яке твердження вірно характеризує план асигнувань загального фонду бюджету?

- A) Визначає загальний розподіл бюджетних асигнувань без урахування їх розподілу за місяцями
- B) Визначає помісячний розподіл асигнувань загального фонду за скороченою економічною класифікацією та регламентує взяття зобов'язань і здійснення платежів
- C) Визначає помісячний розподіл надходжень спеціального фонду за джерелами їх формування та напрями використання цих коштів

13. За якої умови орган Казначейства України здійснює платіж за дорученням розпорядника бюджетних коштів?

- A) За наявності відповідного бюджетного зобов'язання у бухгалтерському обліку виконання бюджету
- B) За наявності бюджетного зобов'язання та відповідного доручення розпорядника бюджетних коштів
- C) За наявності відповідного бюджетного зобов'язання, затвердженого паспорта бюджетної програми та відповідних бюджетних асигнувань у розпорядника коштів

14. В якій установі відкриваються бюджетні рахунки для зарахування надходжень до державного бюджету?

- A) У Національному банку України
- B) У комерційних банках
- C) У Казначействі України

15. У чому полягає особливість фінансової звітності бюджетної установи?

- А) Вона характеризує стан і рух бюджетних коштів за кодами бюджетної класифікації та складається виключно на основі показників кошторису
- В) Вона характеризує фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів установи на основі даних бухгалтерського обліку та складається за вимогами НП(С)БОДС
- С) Вона відображає виконання бюджетних програм і використання бюджетних асигнувань, а показники фінансового стану установи до неї не включаються

16. Які з наведених трактувань характеризують особливості бюджетного обліку:

- А) Доходи, видатки та фінансування відображаються з урахуванням відповідних кодів бюджетної класифікації
- В) Облік доходів і витрат дозволяє визначити фінансовий результат у вигляді прибутку (збитку) бюджетної установи
- С) Облік надходжень і використання бюджетних коштів у межах затверджених бюджетних асигнувань та кошторисних призначень дозволяє сформувати основу для контролю кошторису бюджетної установ

17. Чим зумовлена галузева специфіка організації бухгалтерського обліку в бюджетних установах?

- А) Відмінностями у складі та структурі бюджетних коштів, визначених виключно рівнем підпорядкованості бюджетної установи
- В) Відмінностями у характері діяльності установ, що зумовляють особливості організації бухгалтерського обліку у відповідних сферах державного сектору
- С) Єдиними правилами організації бухгалтерського обліку, які не залежать від сфери діяльності бюджетної установи

18. У якій формі держава здійснює формування своїх фінансових ресурсів?

- А) У формі добровільних внесків фізичних і юридичних осіб
- В) У формі податків, зборів та інших обов'язкових платежів
- С) У формі міжнародних грантів

19. Якому органу підзвітна Рахунка Палата України:

- А) Президенту України
- В) Верховній Раді України
- С) Міністерству фінансів України

20. Відповідно до норм Закону України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні», яка із наведених форм державного фінансового контролю передбачена законом?

- A) Моніторинг закупівель
- B) Фінансовий нагляд
- C) Фінансова експертиза

Задача 1. Бюджетна установа (медичний заклад) протягом року здійснила такі видатки:

- оплата праці та нарахування на заробітну плату – 13 200 тис. грн;
- придбання медикаментів і перев'язувальних матеріалів – 1950 тис. грн;
- придбання продуктів харчування – 920 тис. грн;
- оплата комунальних послуг та енергоносіїв – 1 450 тис. грн;
- поточний ремонт медичного обладнання – 280 тис. грн;
- придбання комп'ютерного томографа (строк корисного використання – 8 років) – 4 200 тис. грн;
- капітальний ремонт приміщення лікарні – 1 100 тис. грн;
- оплата послуг зв'язку та транспортних послуг – 210 тис. грн.

Необхідно:

- визначити за кожним видом видатків, чи належить він до поточних або капітальних видатків;
- розрахувати загальну суму видатків бюджетної установи за рік.
- визначити суму та частку (%) поточних видатків у загальному обсязі видатків;
- визначити суму та частку (%) капітальних видатків у загальному обсязі видатків;
- розрахувати частку витрат на оплату праці та нарахувань на заробітну плату в загальній структурі видатків;
- зробити висновок про структуру видатків бюджетної установи.

Задача 2. Бюджетна установа (міська бібліотека) отримує фінансування з двох джерел.

За загальним фондом їй доведено ліміт фінансування у розмірі 2150000 грн.

За спеціальним фондом заплановано надходження від надання платних послуг з копіювання та оцифрування документів: 3 200 замовлень на рік за ціною 110 грн за одне замовлення.

Видатки спеціального фонду становлять:

- оплата праці працівників, які надають платні послуги – 245 000 грн;
- нарахування на оплату праці – 22 %;

витратні матеріали – 58 000 грн;

придбання багатофункціонального пристрою – 105 000 грн.

Необхідно:

- розрахувати плановий обсяг надходжень спеціального фонду;
- розрахувати суму нарахувань на оплату праці;
- визначити загальну суму видатків спеціального фонду;
- зіставити обсяг планових надходжень та видатків спеціального фонду;
- у разі дефіциту визначити, на яку суму необхідно скоротити видатки або на скільки необхідно збільшити кількість платних послуг за незмінної ціни, щоб забезпечити збалансованість спеціального фонду.

СЛОВНИК ТЕРМІНІВ

Адміністрування податків, зборів, митних платежів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та інших платежів відповідно до законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи (ст. 14 ПКУ) - це сукупність рішень та процедур контролюючих органів і дій їх посадових осіб, що визначають інституційну структуру податкових та митних відносин, організовують ідентифікацію, облік платників податків і платників єдиного внеску та об'єктів оподаткування, забезпечують сервісне обслуговування платників податків, організацію та контроль за сплатою податків, зборів, платежів відповідно до порядку, встановленого законом.

Бюджет - план формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, які здійснюються відповідно органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування протягом бюджетного періоду

Бюджети місцевого самоврядування - бюджети сільських, селищних, міських територіальних громад, а також бюджети районів у містах (у разі утворення районних у місті рад)

Бюджетна класифікація - єдине систематизоване згрупування доходів, видатків, кредитування, фінансування бюджету, боргу відповідно до законодавства України та міжнародних стандартів

Бюджетна програма - сукупність заходів, спрямованих на досягнення єдиної мети, завдань та очікуваного результату, визначення та реалізацію яких здійснює розпорядник бюджетних коштів відповідно до покладених на нього функцій

Бюджетна пропозиція - документ, підготовлений головним розпорядником бюджетних коштів, що містить пропозиції до Бюджетної декларації (прогнозу місцевого бюджету) з відповідним обґрунтуванням щодо обсягу бюджетних коштів, необхідних для досягнення цілей державної (регіональної) політики у відповідній сфері діяльності, формування та/або реалізацію якої забезпечує головний розпорядник бюджетних коштів, та показників їх досягнення, на підставі відповідних орієнтовних граничних показників видатків бюджету та надання кредитів з бюджету на середньостроковий період

Бюджетна система України - сукупність державного бюджету та місцевих бюджетів, побудована з урахуванням економічних відносин, державного і адміністративно-територіальних устроїв і врегульована нормами права

Бюджетне асигнування - повноваження розпорядника бюджетних коштів, надане відповідно до бюджетного призначення, на взяття бюджетного зобов'язання та здійснення платежів, яке має кількісні, часові та цільові обмеження

Бюджетне зобов'язання - будь-яке здійснене відповідно до бюджетного асигнування розміщення замовлення, укладення договору, придбання товару, послуги чи здійснення інших аналогічних операцій протягом бюджетного періоду, згідно з якими необхідно здійснити платежі протягом цього ж періоду або у майбутньому

Бюджетне призначення - повноваження головного розпорядника бюджетних коштів, надане БКУ, законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет), яке має кількісні, часові і цільові обмеження та дозволяє надавати бюджетні асигнування.

Бюджетний запит - документ, підготовлений головним розпорядником бюджетних коштів, що містить пропозиції до проекту бюджету на плановий бюджетний період з відповідним обґрунтуванням щодо обсягу бюджетних коштів, необхідних для виконання покладених на нього функцій на середньостроковий період, на підставі відповідних граничних показників видатків бюджету та надання кредитів з бюджету.

Бюджетний процес - регламентований бюджетним законодавством процес складання, розгляду, затвердження, виконання бюджетів, звітування про їх виконання, а також контролю за дотриманням бюджетного законодавства.

Бюджетні кошти (кошти бюджету) - належні відповідно до законодавства надходження бюджету та витрати бюджету.

Бюджетні установи - органи державної влади, органи місцевого самоврядування, а також організації, створені ними у встановленому порядку, що повністю утримуються за рахунок відповідно державного бюджету чи місцевого бюджету. Бюджетні установи є неприбутковими.

Боргове зобов'язання - зобов'язання позичальника перед кредитором за кредитом (позикою), що виникло внаслідок розміщення (емісії) боргових цінних паперів, укладення кредитних договорів та/або внаслідок здійснення правочинів з умовними зобов'язаннями у разі настання обставин згідно з умовами таких правочинів, за яких кредитори можуть реалізувати обмежене право вимагати від держави повернення кредитів (позик), що були надані внаслідок здійснення таких правочинів.

Відкриті асигнування - право, надане головним розпорядникам бюджетних коштів та розпорядникам бюджетних коштів нижчого рівня, щодо розподілу виділених асигнувань загального та спеціального фондів державного бюджету підвідомчим установам (одержувачам бюджетних коштів) та використання бюджетних асигнувань з урахуванням узятих на облік бюджетних зобов'язань. Відкриті асигнування забезпечуються ресурсами єдиного казначейського рахунка.

Видатки бюджету - кошти, спрямовані на виконання бюджетних програм, передбачених відповідним бюджетом. До видатків бюджету не належать: погашення боргу; надання кредитів з бюджету; розміщення бюджетних коштів на депозитах; придбання цінних паперів; повернення надміру сплачених до бюджету сум податків і зборів та інших доходів бюджету, проведення їх бюджетного відшкодування.

Витрати бюджету - видатки бюджету, надання кредитів з бюджету, погашення боргу та розміщення бюджетних коштів на депозитах, придбання цінних паперів.

Власні надходження бюджетних установ - надходження, отримані в установленому порядку бюджетними установами як плата за надання послуг, виконання робіт та цільових заходів, гранти, дарунки та благодійні внески, а також надходження від реалізації в установленому порядку продукції чи майна та іншої діяльності.

Головні розпорядники бюджетних коштів - бюджетні установи в особі їх керівників, які відповідно до БКУ отримують повноваження шляхом встановлення бюджетних призначень.

Доходи бюджету - податкові, неподаткові та інші надходження на безповоротній основі, справляння яких передбачено законодавством України (включаючи трансфerti, плату за

надання адміністративних послуг, власні надходження бюджетних установ).

Єдиний казначейський рахунок - рахунок, відкритий центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів (далі - Казначейство України), у Національному банку України для обліку коштів та здійснення розрахунків у системі електронних платежів Національного банку України, на якому консолідуються кошти державного та місцевих бюджетів, фондів загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування, кошти інших клієнтів, які відповідно до законодавства знаходяться на казначейському обслуговуванні (включаючи кошти, зараховані на єдиний рахунок).

Залишок бюджетних коштів - обсяг коштів відповідного бюджету, розпорядників та одержувачів бюджетних коштів цього бюджету на кінець звітного періоду.

Кошторис - основний плановий фінансовий документ бюджетної установи, яким на бюджетний період встановлюються повноваження щодо отримання надходжень і розподіл бюджетних асигнувань на взяття бюджетних зобов'язань та здійснення платежів для виконання бюджетною установою своїх функцій та досягнення результатів, визначених відповідно до бюджетних призначень.

Кредитування бюджету - операції з надання коштів з бюджету на умовах повернення, платності та строковості, внаслідок чого виникають зобов'язання перед бюджетом (надання кредитів з бюджету), та операції з повернення таких коштів до бюджету (повернення кредитів до бюджету). Для цілей цього Кодексу до кредитів з бюджету також належать бюджетні позички та фінансова допомога з бюджету на поворотній основі.

Лімітна довідка - це документ, який містить затверджені бюджетні призначення (встановлені бюджетні асигнування) та їх помісячний розподіл, а також інші показники, що згідно із законодавством повинні бути визначені на основі нормативів, і видається відповідно Мінфіном, Міністерством фінансів Автономної Республіки Крим, місцевим фінансовим органом, головним розпорядником.

Майно бюджетної установи - майно, що належить до державної чи комунальної власності та закріплене за бюджетною установою відповідно до законодавства.

Міжбюджетні трансферти - кошти, які безоплатно і безповоротно передаються з одного бюджету до іншого.

Місцеве запозичення - операції з отримання до бюджету Автономної Республіки Крим, обласного бюджету, бюджету міської, селищної чи сільської територіальної громади кредитів (позик) на умовах повернення, платності та строковості з метою фінансування бюджету Автономної Республіки Крим, обласного бюджету, бюджету міської, селищної чи сільської територіальної громади.

Місцеві бюджети - бюджет Автономної Республіки Крим, обласні, районні бюджети та бюджети місцевого самоврядування.

Надходження бюджету - доходи бюджету, повернення кредитів до бюджету, кошти від державних (місцевих) запозичень, кошти від приватизації державного майна (щодо державного бюджету), повернення бюджетних коштів з депозитів, надходження внаслідок продажу/пред'явлення цінних паперів.

Органи, що контролюють справляння надходжень бюджету - органи державної влади, а також органи місцевого самоврядування, уповноважені здійснювати контроль за правильністю та своєчасністю справляння податків і зборів, інших надходжень бюджету.

Програмно-цільовий метод у бюджетному процесі - метод управління бюджетними коштами для досягнення конкретних результатів за рахунок коштів бюджету із застосуванням гендерно орієнтованого підходу та здійсненням оцінки ефективності використання бюджетних коштів на всіх стадіях бюджетного процесу.

Публічні інвестиції - кошти державного (місцевого) бюджету, у тому числі отримані у вигляді міжнародної технічної допомоги, кошти, залучені під державну (місцеву) гарантію, капітальні інвестиції державних унітарних підприємств та господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі (крім банків), комунальних унітарних підприємств, установ, організацій, крім тих, які здійснюються за рахунок власних коштів таких підприємств, товариств, установ і

організацій, що спрямовуються на створення (придбання), реконструкцію, технічне переоснащення основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів, очікуваний строк корисної експлуатації яких перевищує один рік, а також виплати за договорами, укладеними в рамках державно-приватного партнерства.

Розпис бюджету - документ, в якому встановлюється розподіл доходів, фінансування бюджету, повернення кредитів до бюджету, бюджетних асигнувань головним розпорядникам бюджетних коштів за певними періодами року відповідно до бюджетної класифікації.

Розпорядник бюджетних коштів - бюджетна установа в особі її керівника, уповноважена на отримання бюджетних асигнувань, взяття бюджетних зобов'язань, довгострокових зобов'язань за енергосервісом, довгострокових зобов'язань у рамках державно-приватного партнерства, середньострокових зобов'язань у сфері охорони здоров'я, середньострокових зобов'язань за державними контрактами (договорами) щодо закупівлі озброєння, військової техніки, зброї і боєприпасів та здійснення витрат бюджету.

Система оподаткування - це сукупність законодавчо встановлених податків і зборів та порядок їхнього справляння.

Управління бюджетними коштами - сукупність дій учасника бюджетного процесу відповідно до його повноважень, пов'язаних з формуванням та використанням бюджетних коштів, здійсненням контролю за дотриманням бюджетного законодавства, які спрямовані на досягнення цілей, завдань і конкретних результатів своєї діяльності та забезпечення ефективного, результативного і цільового використання бюджетних коштів.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Бюджетні установи та особливості їх діяльності.
2. Види та класифікація бюджетних установ.
3. Принципи бюджетного фінансування.
4. Форми бюджетного фінансування.
5. Програмно-цільовий метод.
6. Сутність фінансових ресурсів бюджетних установ.
7. Принципи формування фінансових ресурсів бюджетних установ.
8. Види фінансових ресурсів бюджетних установ.
9. Бюджетне асигнування.
10. Доходи бюджетних установ, їх класифікація.
11. Видатки бюджетних установ, їх характеристика.
12. Класифікація видатків.
13. Бюджетне зобов'язання. Бюджетне призначення.
14. Фінансове планування бюджетних установ.
15. Основні завдання та принципи фінансового планування бюджетних установ.
16. Методи фінансового планування бюджетних установ.
17. Система показників, що визначають обсяг бюджетних асигнувань.
18. Норми і нормативи витрат бюджетних установ.
19. Поняття кошторису бюджетної установи. Види кошторисів.
20. Структура кошторису бюджетної установи.
21. Порядок складання кошторису.
22. Порядок розгляду і затвердження кошторису.
23. Касове виконання бюджету.
24. Казначейське обслуговування бюджетних коштів

25. Міжнародні стандарти обліку у державному секторі.
Особливості бюджетного обліку.
26. Активи бюджетних установ.
27. Пасиви бюджетних установ.
28. Поняття та види звітності бюджетних установ.
29. Фінансова звітність бюджетних установ.
30. Бюджетна звітність установ.
31. Сутність та значення фінансового контролю.
32. Нормативно-правове регулювання здійснення фінансового контролю.
33. Суб'єкти фінансового контролю.
34. Види фінансового контролю.
35. Методи фінансового контролю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бюджетний кодекс України : Кодекс України; Закон, Кодекс від 08.07.2010 № 2456-VI у редакції від URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV у редакції від 01.04.2026. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
3. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні : Закон України від 26.01.1993 № 2939-XII у редакції від 14.06.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text>
4. Про Рахункову палату : Закон України від 02.07.2015 № 576-VIII у редакції від 01.01.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19#Text>
5. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 124 «Доходи» : наказ Міністерства фінансів України від 24.12.2010 № 1629 у редакції від 28.07.2027. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0089-11#Text>
6. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності» : наказ Міністерства фінансів України від 28.12.2009 № 1541. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0095-11#Text>
7. Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ : постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228. У редакції від 03.07.2026 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2002-%D0%BF#Text>
8. Про бюджетну класифікацію : наказ Міністерства фінансів України від 14.01.2011 № 11 у редакції від 08.07.2026 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-11#Text>

9. Про затвердження Інструкції щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету та Інструкції щодо застосування класифікації кредитування бюджету : наказ Міністерства фінансів України від 12.03.2012 № 333 у редакції від 15.08.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0456-12#Text>
10. Про затвердження Порядку казначейського обслуговування державного бюджету за витратами : наказ Міністерства фінансів України від 24.12.2012 № 1407 у редакції від 01.06.2026. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0130-13#Text>
11. Про затвердження документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету : наказ Міністерства фінансів України від 28.01.2002 № 57 у редакції від 01.01.2024. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/z0086-02?utm_source=#Text
12. Положення про Державну казначейську службу України, затверджене постановою КМУ від 15.04.2015 № 215 у редакції від 21.11.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-%D0%BF#Text>
13. Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку для суб'єктів державного сектору : Наказ Міністерства фінансів України від 23.01.2015 № 11 у редакції від 01.01.2026. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-15#Text>
14. Порядок казначейського обслуговування місцевих бюджетів, затверджений наказом Мінфіну від 23.08.2012 № 938 у редакції від 15.08.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1569-12#Text>
15. Порядок казначейського обслуговування доходів та інших надходжень державного бюджету, затверджений наказом Мінфіну

від 29.01.2013 № 43 у редакції від 05.09.2024. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0291-13#Text>

16. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі : наказ Міністерства фінансів України від 31.12.2013 № 1203 у редакції від 05.06.2026. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-14#Text>

17. Про затвердження Порядку складання бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, звітності фондами загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування : наказ Міністерства фінансів України від 24.01.2012 № 44 у редакції від 19.05.2025. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0196-12#Text>

18. Бардаш С. В., Свірко С. В., Краєвський В. М. Бухгалтерський облік в державному секторі: філософський дискурс розвитку освітнього компоненту : монографія. Київ : Інтерсервіс, 2024. 254 с. DOI: <https://doi.org/10.33244/978-966-999-403-5>

19. Галуцько В. В., Мосьондз С. О. Правове регулювання фінансового контролю в Україні. Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична. 2021. Вип. 31. С. 193–199. DOI: 10.5281/zenodo.7515863

20. Гевлич А. А. Міжнародні стандарти фінансової звітності для державного сектору України: стан та перспективи. Економіка і організація управління. 2024. № 2(54). С. 80–89. DOI: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2024.2.7>

21. Григорів О. О., Дугчак І. Б., Гордієнко М. М. Впровадження міжнародних стандартів обліку в державному секторі України. Економіка та суспільство. 2024. № 59 DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-165>

22. Гуменюк І. А. Фінансовий контроль як невід’ємна функція державного управління. Інклюзивна економіка. 2025. № 7. С.11-15. DOI: https://doi.org/10.32782/inclusive_economics.7-2
23. Дем’янишин В.В. Формування і використання фінансових ресурсів бюджетних установ: дис. ... д-ра філософії : 072 – Фінанси, банківська справа та страхування. Тернопіль : Західноукраїнський національний університет, 2026. 244 с.
24. Денисовець Ю. М. Інституційні відмінності та спільні характеристики фінансового контролю, аудиту і моніторингу у публічному секторі. Економіка, управління та адміністрування. 2024. № 4 (110). С. 222–228. DOI: 10.26642/ema-2024-4(110)-222-228
25. Крамаренко К. Методи бюджетування та їх місце у системі фінансового забезпечення бюджетних установ. Економіка та суспільство. 2023. № 55. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-1>
26. Крамаренко К. Фінансовий механізм бюджетних установ в сучасних умовах. Цифрова економіка та економічна безпека. 2023. № 5 (05). С. 33–36. URL: <https://repository.sspu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/50a9df0a-b3bd-4487-bdaf-fa18556721fc/content>
27. Краус К. М., Краус Н. М., Юрченко А. М. Інституційні засади управління фінансовим забезпеченням закладів освіти: світовий досвід та українська практика. Європейський науковий журнал економічних та фінансових інновацій. 2022. № 1. С. 16–33. URL: <https://journal.eae.com.ua/index.php/journal/article/view/145>
28. Піхоцька М. Р. Державний фінансовий контроль в Україні в умовах євроінтеграції : дисертація на здобуття ступеня доктора філософії : 072 – Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок. Львів, 2025. 290с. URL:

https://uacademic.info/download/file/0825U002165/diss_Pikhotska.pdf

29. Радіонов Ю. Роль державного фінансового контролю (аудиту) в управлінні економікою. Економіка України. 2024. № 8. DOI: 10.15407/economyukr.2024.08.029

30. Рожко О. Д., Ткаченко Н., Коваленко Ю. Науково-методичний підхід до бюджетного стратегування за допомогою застосування програмно-цільового методу. Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice. 2021. № 2 (33). С. 335–344. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/2996>

31. Сливка М. М. Поняття державного фінансового контролю та правовий статус суб'єктів його забезпечення. Аналітично-порівняльне правознавство. 2024. № 5. С. 624–627. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.05.96>

32. Тарасенко І. О., Коваленко Д. І., Максимець Н. П. Управління фінансовими ресурсами бюджетної установи. Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія «Економічні науки». 2017. № 2 (109). С. 94–99

33. Фінанси бюджетних установ : навч. посіб. / Н. А. Дехтяр, О. В. Дейнека, О. В. Люта, Н. Г. Пігуль ; за заг. ред. Н. А. Дехтяр. Суми : Сумський державний університет, 2020. 229 с.

34. Черненко Н. О., Корогодова О. О., Підлісний С. Б., Глущенко Я. І. Інституційне забезпечення територіальними громадами соціальних послуг для населення в умовах правового режиму воєнного стану. Здобутки економіки: перспективи та інновації, (10). URL: DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13914238>

35. Ягоденко І. В., Гордей О. Д. Державний фінансовий контроль в Україні: стан і напрями вдосконалення. Бізнес Інформ. 2021. №

10. C. 336–340. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-10-336-340>